

Nr 83

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1961/62 till vissa högskolor; given Stockholms slott den 10 mars 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas frågor om anslag till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, Chalmers tekniska högskola samt den till Lund förlagda nya enheten för högre teknisk utbildning och forskning.

Förslag framlägges om en ökning av statens bidrag till handelshögskolan i Stockholm med 390 000 kronor till 952 000 kronor samt om förstärkning den 1 juli 1961 av handelshögskolan i Göteborg. För sistnämnda högskola föreslås anslag om 1 316 000 kronor, innebärande en ökning med 582 000 kronor. En betydande förstärkning av högskolans resurser för undervisning och forskning förordas. Förslag framlägges om 19 nya tjänster, däribland sex universitetslektorat. Dessutom förordas, att beslut redan nu fattas om inrättande av ytterligare två professurer i företagsekonomi budgetåren 1962/64. — Enligt dessa förslag samt genom den i statsverkspropositionen föreslagna ekonomutbildningen i Lund kommer intagningen till civilekonomutbildning redan nästa budgetår att kunna öka från omkring 345 till 575 studerande.

Till nybyggnader för Chalmers tekniska högskola äskas ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor. För inredning och utrustning av nya lokaler för högskolan äskas ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor.

Till tekniska högskolan i Lund äskas för det första utbyggnadsåret erforderliga anslag, på driftbudgeten med 1 303 000 kronor och på kapitalbudgeten med 4 000 000 kronor. Bland annat framlägges förslag om inrättande av tre professurer, i matematik, i mekanik och i hållfasthetslära. Därjämte föreslås tre universitetslektorat. Dessutom förordas, att beslut redan nu fattas om inrättande av en professur i teoretisk elektroteknik budgetåret 1962/63.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler — efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter — frågor angående *anslag för budgetåret 1961/62 till vissa högskolor* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkterna 227, 228, 248 och 282 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

till Bidrag till handelshögskolan i Stockholm ett anslag av 562 000 kronor;

till Bidrag till handelshögskolan i Göteborg ett förslagsanslag av 735 000 kronor;

till Högre teknisk utbildning och forskning i Lund ett anslag av 1 303 000 kronor;

till Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor.

I samma proposition, bilagan 30: Kapitalbudgeten, har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkterna 8 och 9 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

till Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor;

till Nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Sedan dessa ärenden numera färdigberetts, får jag ånyo anmäla desamma.

I. Handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg

1. Inledning

Under en följd av år har å riksstatens tionde huvudtitel upptagits anslag till bidrag till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, vilka båda har karaktär av enskilda institutioner och vilkas verksamhet bygger på avtal mellan staten, vederbörande kommun samt vissa privata intressenter. För innevarande budgetår är dessa två anslag uppförda med respektive 561 900 och 734 500 kronor.

I sitt sjätte betänkande, benämnt »Universitet och högskolor i 1960-talets samhälle. Riktlinjer och förslag till utbyggnad» (SOU 1959: 45) fann sig 1955 års universitetsutredning — mot bakgrunden av företagna undersökningar av behovet av civilekonomer — böra rekommendera en successiv ökning av intagningskapaciteten vid de ekonomiska utbildningslinjerna från ungefär 350 till ungefär det dubbla eller 700 årligen nyintagna ekonomie studerande. Härigenom skulle enligt universitetsutredningens beräkningar erhållas en ökning av den årliga examinationen från drygt 200 per år till ungefär 450 årligen examinerade civilekonomer under slutet av 1960-talet.

Den med nyssnämnda riktpunkt erforderliga utbyggnaden av civilekonomutbildningen ansåg utredningen böra i första hand ske genom ökning av intagningskapaciteten vid de nuvarande två handelshögskolorna. Universitetsutredningen fann det därjämte ofrånkomligt, att civilekonomutbildning organiserades även på andra håll än i Stockholm och Göteborg, och föreslog därför, att förutsättningar skulle skapas för en med handelshögskolorna likvärdig utbildning vid universiteten i Uppsala och Lund.

I fråga om *handelhögskolan i Stockholm* föreslog universitetsutredningen, att förhandlingar snarast möjligt skulle inledas med Stockholms stad och Handelshögskoleföreningen i Stockholm i syfte att åstadkomma en utökning av utbildningskapaciteten vid denna högskola från 225 till 275 nybörjare per år. Utredningen anförde därvid följande.

Utredningen har haft ingående överläggningar med representanter för högskolans direktion. Som resultat av dessa överläggningar har direktionens ordförande i skrivelse till utredningen den 9 september 1959 meddelat, att direktionen är positivt inställd till tanken på att medverka till en ökad civilekonomutbildning. I skrivelsen anføres vidare bland annat följande: »I nuvarande läge är direktionen dock ej beredd att taga ställning till frågan för mera än den närmaste femårsperioden från det programmet för en ökad ekonomutbildning blivit av statsmakterna godkänt. Under denna period är direktionen i princip villig att öka intagningen successivt till ett årligt antal av cirka 275, detta under förutsättning att erforderliga medel

ställas till högskolans förfogande. Det är givetvis också en förutsättning att lärarkrafter kunna erhållas för en sådan utvidgning av högskolans verksamhet.» Handelshögskolans direktion är, meddelas det vidare i skrivelsen, beredd att träda i förhandlingar om en komplettering av det mellan staten, Stockholms stad, Handelshögskoleföreningen i Stockholm och högskolan gällande avtalet. Som utgångspunkt för sådana förhandlingar anges att den behövliga anslagsökningen skulle täckas av statsmedel. Även Handelshögskoleföreningen i Stockholm torde, framhålls det slutligen i skrivelsen, vara beredd att upptaga dylika förhandlingar.

Beträffande *handelshögskolan i Göteborg* framlade universitetsutredningen två förslag, nämligen ett mera vittsyftande och avsett att genomföras på längre sikt samt ett av provisorisk karaktär och avsett att förverkligas snarast.

Det första förslaget innebar, att högskolan skulle ges den förstärkning av resurserna, som möjliggör både en kraftig kvantitativ ökning av högskolans utbildningskapacitet och en sådan breddning och differentiering av högskolans forsknings- och utbildningsprogram, varigenom även i Göteborg skulle erhållas ett fullt tidsenligt centrum för ekonomisk forskning och utbildning.

Det andra innebar, att högskolan — i avvaktan på resultaten av det utredningsarbete som bedömdes erforderligt för genomförande av en permanent organisation av civilekonomutbildningen — skulle ges provisoriskt förstärkta utbildningsresurser i form av ett särskilt förstärkningsanslag för ökning av intagningen från 120 till 180 elever redan höstterminen 1960. Till stöd för sistnämnda förslag anförde utredningen bland annat följande.

Det är enligt utredningens mening nödvändigt att en kraftig ökning av intagningen till civilekonomutbildning snabbt kommer till stånd redan innan detaljutredningsarbetet för en permanent organisation hinner genomföras. Utredningen har därför fört ingående överläggningar med företrädare för styrelsen och lärarrådet vid handelshögskolan i Göteborg i syfte att utreda förutsättningarna för en provisorisk förstärkning av högskolans resurser. Från högskolans styrelses och lärarråds sida har man förklarat sig vara införstådd med en sådan ordning som den utredningen föreslagit.

I den på grundval av universitetsutredningens förutnämnda betänkande framlagda propositionen 1960:119 angående riktlinjer för utbyggande av universitet och högskolor m. m. biträdades utredningens förslag beträffande utökning av studerandeantalet vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg. Det förordades, att förhandlingar skulle upptas med vederbörande rörande statens medverkan i en utökning av intagningskapaciteten vid förstnämnda läroanstalt med den riktpunkten att nybörjarintagningen så snabbt som möjligt ökas till minst 275. Vidare föreslogs, att handelshögskolan i Göteborg skulle snarast möjligt ges resurser att utöka intagningskapaciteten från 120 till 180 studerande. Dessutom konstaterades, att den kapacitetsökning, som de bestående handelshögskolorna synes kunna genomföra på kort sikt, ej är tillräcklig för att tillgodose det ökade behovet av

civilekonomer med nuvarande kompetens i offentlig och enskild verksamhet. Starka skäl befanns därför tala för att kapaciteten utökades genom att vid ytterligare minst ett lärosäte anordnades ekonomutbildning av den typ, som ges vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg. Då det med hänsyn till bristen på kompetenta lärare i ämnet företagsekonomi ej ansågs realistiskt att räkna med igångsättande av dylik utbildning vid mer än ytterligare ett lärosäte, förordades på närmare anförda skäl, att utbildningen skulle förläggas till Lund med riktning att därstädes — tills vidare inom ramen för en ekonomisk fakultet inom universitetet — vid full utbyggnad ge en med civilekonomutbildningen i Stockholm och Göteborg likvärdig utbildning åt 200 nya studerande varje läsår.

På hemställan av 1960 års riksdags särskilda utskott i dess utlåtande nr 1 beslöt samma riksdag godkänna vad i propositionen förordats med avseende på den ekonomiska utbildningen och forskningen (Rskr 327).

Frågan om den närmare tidpunkten för provisorisk förstärkning av intagningskapaciteten vid handelshögskolan i Göteborg med 60 studerande behandlade utskottet i sitt utlåtande nr 2 rörande anslag för budgetåret 1960/61 till nämnda högskola. Utskottet ansåg, att berörda provisoriska förstärkning borde genomföras redan från och med höstterminen 1960. Utskottet hemställde därför, att för nämnda budgetår skulle anvisas ett för ändamålet avsett särskilt förstärkningsanslag. I en vid utlåtandet fogad reservation framhölls emellertid, att utskottet enligt reservanternas mening bort finna, att förstärkningen borde ske från och med budgetåret 1961/62, samt att utskottet därför bort hemställa, att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att medel för ökning av intagningskapaciteten vid handelshögskolan i Göteborg upptages i riksstaten för budgetåret 1961/62. Riksdagen beslöt i enlighet med det förslag, som innefattas i nyssnämnda reservation (Rskr 328).

I årets statsverksproposition (bilagan åttonde huvudtiteln, punkt 187) har i enlighet med statsmakternas förra året fattade beslut förslag framlagts om anordnande av ekonomutbildning i Lund — tills vidare inom ramen för en ekonomisk fakultet vid universitetet därstädes.

2. Handelshögskolan i Stockholm

Nuvarande förhållanden

Högskolans tillkomst och nuvarande organisation m. m. Handelshögskolan i Stockholm är en enskild institution, som dock i vissa hänseenden ställts under Kungl. Maj:ts överinseende. Initiativet till

högskolans tillkomst togs år 1903 genom en privat donation. Vidare bildades år 1906 den s. k. handelshögskoleföreningen, som hade till syfte att skaffa erforderliga medel för verksamhetens igångsättande och bedrivande. Högskolan började sin verksamhet år 1909.

Enligt av Kungl. Maj:t den 27 maj 1909 fastställda grundstadgar för högskolan, i vilka ändringar vidtagits den 30 juni 1954 och den 6 mars 1959, har högskolan till ändamål att genom vetenskaplig undervisning och forskning befrämja affärsverksamhetens höjande inom landet.

Högsta värden och styrelsen av handelshögskolan utövas av en direktion, bestående av åtta ledamöter. Kungl. Maj:t förordnar ordförande och en ledamot. Stockholms stadsfullmäktige utser en ledamot och handelshögskoleföreningens styrelse fyra ledamöter. En ledamot är högskolans rektor.

De tillgångar som för högskolans räkning förvärvats liksom till högskolans verksamhet beviljade anslag står under vård av handelshögskoleföreningen, vars stadgar fastställts av Kungl. Maj:t den 3 december 1909.

Rektor förordnas av direktionen för en tid av fem år. Förordnandet skall underställas Kungl. Maj:t för stadfästelse.

Befattningar vid högskolan tillsätts av direktionen. Professorsbefattning äger direktionen tillsätta med fast anställning. Andra befattningar må ej tillsättas annorlunda än genom förordnande tills vidare eller på viss tid. Professorsutnämning skall underställas Kungl. Maj:t för fastställelse.

Den närmaste ledningen av studiearbetet utövar högskolans rektor och lärarråd. Lärarrådet består av rektor, professorer som är i utövning av sin tjänst samt de lärare som är förordnade att förestå professorsbefattning eller leder självständig med examination förenad undervisning.

Enligt av Kungl. Maj:t den 25 oktober 1946 för handelshögskolan fastställd examensstadga, i vilken ändringar vidtagits den 11 februari 1955, den 4 oktober 1957 och den 23 januari 1959, är examina vid högskolan ekonomexamen, ekonomie licentiatexamen samt disputationsprov för vinnande av ekonomie doktorsgrad.

Ekonomexamen beräknas i regel kräva en studietid av tre år. Läsåret är indelat i tre terminer.

Elevantalet har stigit från 115 höstterminen 1909 till cirka 900 höstterminen 1960. Alltsedan läsåret 1930/31 har antalet inträdessökande väsentligt överstigit antalet disponibla elevplatser. Högskolan har därför måst införa inträdesspär. Fram till 1941/42 var antalet nyinskrivna per år omkring 100 men har därefter ökat och uppgår numera till cirka 225.

För vart och ett av de vid högskolan förekommande huvudämnena — nationalekonomi, företagsekonomi, ekonomisk geografi och rättsvetenskap — har en särskild institution inrättats med vederbörande professor eller

professorer som föreståndare. Av följande uppställning framgår vilka befattningshavare, som finns vid de olika institutionerna.

Nationalekonomiska institutionen

Fyra professorer, en docent (deltidstjänst), en biträdande lärare, två elevamanuenser, ett kanslibitråde samt ett kanslibitråde (halvtidstjänst).

Företagsekonomiska institutionen

Fyra professorer, en docent, fyra biträdande lärare, en biträdande lärare (halvtidstjänst), två elevamanuenser, två kontorister (halvtidstjänster) samt två kanslibiträden.

Härjämte finns med viss anknytning till denna institution en professor i socialpsykologi med personaladministration, en docent i ekonomisk psykologi med särskild hänsyn till reklam och marknadsekonomi samt en biträdande lärare i statistik och matematik med undervisningsskyldighet jämväl i företagsekonomi (halvtidstjänst). Professuren bekostas av stiftelsen Personaladministrativa rådet och docenturen av särskilda donationsmedel.

Geografiska institutionen

Två professorer, en docent, en biträdande lärare, två elevamanuenser, en kartassistent, ett kartbiträde samt ett kanslibitråde (halvtidstjänst).

Rättsvetenskapliga institutionen

En professor (f. n. rektor), en tillförordnad professor (rektors vikarie), en elevamanuens samt ett kanslibitråde (halvtidstjänst).

Språkundervisningen, som avser engelska, franska, tyska och spanska, omhänderhas av lärare med examinationsuppdrag. Undervisning i ryska förekommer icke numera men möjlighet till examination i detta ämne föreligger. Endast läraren i engelska har tjänsten vid handelshögskolan som heltidssyssla.

Personalen vid *handelshögskolans bibliotek* utgöres av en förste bibliotekarie, en bibliotekarie, en amanuens, en assistent, ett kanslibitråde samt en vaktmästare och bokbindare.

För *högskolans administration m. m.* finns följande personal anställd, nämligen en högskolesekreterare, en kontorsskrivare, en förste kontorist, en kontorist, ett kanslibitråde, två telefonister (halvtidstjänster), en förste expeditionsvakt, en maskinist samt en överstäderska.

Professor vid handelshögskolan uppstår samma lön som professor i stats-tjänst. Löner och arvoden till övriga anställda torde icke i mera betydande grad avvika från dem som utgår till motsvarande statliga befattningshavare. Pensioneringen av högskolans anställda är ordnad i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för innehavare av statstjänst.

Vid sidan av ämnesinstitutionerna finns två fristående institutioner, företagsekonomiska forskningsinstitutet (FFI) och iberio-amerikanska biblioteket och institutet. I fråga om dessa två institutioner torde här få nämnas följande.

I ekonomiskt avseende intar dessa institutioner en särställning. Sålunda står iberio-amerikanska biblioteket och institutet helt utanför högskolans stat. Dess verksamhet finansieras genom avkastningen av ett statsanslag å 600 000 kronor från handels- och sjöfartsfonden samt av bidrag från näringslivet. Vidare har företagsekonomiska forskningsinstitutet sin egen ekonomi och finansieras främst genom inkomster av uppdrag och anslag från utomstående. Högskolan lämnar institutet ett årligt bidrag av 6 000 kronor. Genom att dess föreståndare avlönas på högskolans stat och genom att fria lokaler ställes till institutets förfogande är dock det faktiska stödet större.

Företagsekonomiska forskningsinstitutet, vilket år 1929 inrättades under namnet affärsekonomiska forskningsinstitutet, har till syfte att genom insamling, bearbetning och publicering av ekonomiska data bidraga till utre-
rande av teoretiska och praktiska problem inom företagsekonomiens olika områden samt att därigenom verka för ökad ekonomisk upplysning. Styrelsen för institutet utgöres av professorerna i företagsekonomi, en professor i nationalekonomi samt professorn i socialpsykologi med personaladministration. Den senare är institutets chef. Forskningspersonalen utgöres av cirka 25 assistenter med fastare anställning — alla med minst ekonomexamen — och omkring fem tillfälligt anställda. Forskningsarbetet är bland annat av betydelse för utbildning av lärare i företagsekonomi. Flertalet av de äldre assistenterna är sålunda samtidigt speciallärare vid högskolan.

Iberio-amerikanska biblioteket och institutet, som inrättades år 1951 i samverkan med Stockholms högskola, har till uppgift att främja studiet av de iberio-amerikanska länderna samt att gagna Sveriges kommersiella, ekonomiska och allmänskulturella förbindelser med dessa länder. Institutets personal utgöres av en föreståndare och en sekreterare.

Kostnaderna för handelshögskolans verksamhet bestrides — förutom genom bidrag från staten och Stockholms stad — i huvudsak genom tillskott från handelshögskoleföreningen. De beräknade utgifterna för verksamheten vid handelshögskolan budgetåret 1960/61 framgår av följande tablå, vilken även utvisar de för täckandet av dessa utgifter beräknade inkomsterna. Tablåen har sammanställts med hjälp av uppgifter, lämnade av högskolans rektor.

U t g i f t e r

1. Löne- och pensionskostnader m. m.	1 649 553
2. Omkostnader, materiel m. m.	283 685
3. Bokinköp och bokbindning	45 000
4. Ersättning för den av handelshögskoleföreningen till handelshögskolan upplåttna fastigheten	420 000
	<hr/>
Summa kronor	2 398 238

I n k o m s t e r

1. Bidrag från staten	561 400
2. Bidrag från Stockholms stad	150 000
3. Diverse inkomster	99 824
4. Tillskott från handelshögskoleföreningen	1 587 014
	Summa kronor 2 398 238

G ä l l a n d e a v t a l. Finansieringen av verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm regleras genom ett av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (Prop. 1954: 99; SU 10; Rskr 10) godkänt avtal den 23 januari 1954 mellan staten, Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans i Stockholm direktion. Avtalet innebar, att handelshögskolan skulle bibehållas vid sin ställning som enskild institution.

Enligt den ursprungliga lydelsen av avtalet skulle staten bidra till kostnaderna för handelshögskolan för budgetåret 1954/55 med 300 000 kronor och därefter med 380 000 kronor för budgetår. Stockholms stad skulle lämna ett årligt bidrag av 150 000 kronor och handelshögskoleföreningen skulle tillskjuta de medel, som därutöver erfordrades. Det statliga bidraget fastställdes med hänsyn till en i avtalet förutsatt successiv nedsättning av terminsavgifterna under budgetåren 1954/55 och 1955/56. Bidraget bestämdes sålunda att utgå dels med ett grundbelopp av 100 000 kronor, dels i form av kompensation för den inkomstminskning, som beräknades uppkomma vid nedsättningen av terminsavgifterna eller respektive 200 000 och 280 000 kronor. Högskolan ansågs därför också sedermera bära kompenseras för den fortsatta avvecklingen av elevavgifterna genom motsvarande uppräknings av statsbidraget. Statsbidraget höjdes sålunda från och med budgetåret 1956/57 till 421 200 kronor i samband med terminsavgifternas slopande och från och med budgetåret 1957/58 till 436 400 kronor i samband med avskaffandet av övriga obligatoriska elevavgifter.

I avtalet har också intagits den bestämmelsen, att, därest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. en förskjutning av penningvärdet, inträder, förhandlingar skall upptagas om en reglering av statens bidrag. Under åberopande av nämnda avtalsklausul hemställde direktionen för handelshögskolan i sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58, att förhandlingar måtte upptas om en höjning av statsbidraget med anledning av de höjningar, som lönerna vid handelshögskolan undergått sedan 1954 års avtal träffats. De förhandlingar, som med anledning därav kom till stånd, ledde till enighet om att statsbidraget till handelshögskolan borde höjas med 125 000 kronor från och med budgetåret 1958/59 samt att statsanslaget för budgetåret 1958/59 därutöver skulle höjas med motsvarande belopp såsom särskild kompensation för kostnadsökningarna under budgetåret 1957/58. Statsmakterna beslöt i överensstämmelse härmed (Prop. 1958: 1

X ht; SU 10; Rskr 10; Prop. 1958: B 1; SU B 10; Rskr B 82). Det för ändamålet erforderliga riksstatsanslaget uppfördes sålunda för budgetåret 1958/59 med 686 400 kronor och för budgetåret 1959/60 med 561 400 kronor. För budgetåret 1960/61 upptogs anslaget till 561 900 kronor, varav 500 kronor avsågs för arvode åt av Kungl. Maj:t utsedd revisor med uppgift att granska bland annat handelshögskolans räkenskaper (Prop. 1960: 1 X ht; SU 10; Rskr 287).

Det nu gällande avtalet har följaktligen följande lydelse:

»Avtal, upprättat mellan representanter för staten, Stockholm stad och handelshögskolan i Stockholm.

I syfte att trygga handelshögskolans i Stockholm fortsatta bestånd och utveckling har denna dag mellan staten, Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans direktion — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt stadsfullmäktiges i Stockholm godkännande — träffats följande avtal:

I. Handelshögskolan skall bibehållas vid sin ställning som enskild institution. Dess ändamål skall oförändrat vara det, som anges i § 1 av handelshögskolans av Kungl. Maj:t den 27 maj 1909 fastställda grundstadgar. Undervisning och forskning skola upprätthållas på en nivå fullt jämförlig med den vid statsuniversiteten och de statliga respektive statsunderstödda högskolorna.

II. Handelshögskolan skall stå under ledning av en direktion, som skall bestå av åtta ledamöter, av vilka ordföranden och en ledamot förordnas av Kungl. Maj:t, en ledamot utses av stadsfullmäktige, fyra ledamöter utses av handelshögskoleföreningen samt en ledamot är handelshögskolans rektor.

Handelshögskolans förvaltning och räkenskaper skola årligen granskas av tre revisorer, utsedda en av Kungl. Maj:t, en av stadsfullmäktige och en av handelshögskoleföreningen. För revisorerna skola på enahanda sätt utses suppleanter.

III. För att nedbringa studiekostnaderna för eleverna förbinder sig handelshögskolan att från och med läsåret 1957/58 icke uttaga termins-, inskrivnings-, examens- eller kompletteringsavgifter av eleverna.

IV. För bestridande av kostnaderna för handelshögskoleverksamheten förbinder sig:

a) *staten* att bidra med 561 400 kronor per budgetår huvudsakligen såsom kompensation för avskaffande av elevavgifterna. Därrest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. förskjutning i penningvärdet, inträda, skola förhandlingar upptagas om en reglering av statens bidrag; vid bedömande av huruvida väsentligt ändrade förhållanden inträtt skall jämförelsen ske med förhållandena den 23 januari 1954;

b) *staden* att budgetårsvis bidra med 150 000 kronor. Stadens bidrag lämnas under förutsättning att den professur i företagsekonomi vid handelshögskolan, som staden hittills bekostat, bibehålles. Under avtalstiden befrias staden från den särskilda kostnad, som staden enligt utfästelse eljest skulle fått vidkännas för professuren;

c) *handelshögskoleföreningen* att varje budgetår tillskjuta återstående för verksamheten erforderliga medel.

V. Utgiftsstat för handelshögskolan skall årligen fastställas av direktionen och avse tiden den 1 juli—30 juni. För fastställelse av staten respektive för ändring av redan fastställd stat fordras, att minst sex av direktionens ledamöter äro om beslutet ense, därest beslutet innebär, att den totala utgiftssumman för budgetåret kommer att överstiga utgiftsstaten för närmast föregående år. Enahanda regel om kvalificerad majoritet gäller utan inskränkning för beslut om inrättande av pensionsberättigande eller annan stadigvarande tjänst vid högskolan.

VI. Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1954 och gäller till och med den 30 juni 1969. Därest avtalet icke av någon part uppsäges minst två år före avtalstidens utgång, förlänges avtalets giltighetstid för varje gång med femton år.»

Förslag

Direktionen för handelshögskolan i Stockholm har i skrivelse den 14 juli 1960 hemställt, att förhandlingar måtte upptas om en höjning av statens bidrag till högskolans verksamhet. Direktionen erinrar därvid om den i avtalet intagna bestämmelsen, att, därest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. en förskjutning i penningvärdet, inträder, förhandlingar skall upptas om en reglering av statens bidrag, och anför ytterligare följande.

Det förutsattes vid avtalets tillkomst, att en stegring av kostnaderna, överstigande 10 procent skulle vara anledning till en höjning av statsbidraget. Under den tid, som förflutit sedan nuvarande statsbidrag å 561 400 kronor per budgetår fastställdes, har lönenivån vid handelshögskolan i anslutning till höjningen av statstjänstemännens löner undergått en väsentlig stegring. Enbart de löneökningar, som högskolan har att genomföra för år 1960 för att bibehålla lönerna i nivå med de enligt årets avtalsuppgörelse höjda lönerna för statstjänstemännen, innebär en höjning med cirka 10 procent.

Med anledning härav har förhandlingar mellan företrädare för staten, staden, handelshögskoleföreningen och direktionen upptagits i denna fråga och i fråga om ökning av utbildningskapaciteten vid handelshögskolan. Vid förhandlingarna har enighet nåtts om följande *Avtal om ändringar i avtalet den 23 januari 1954 angående handelshögskolan i Stockholm*.

»Under förbehåll av Kungl. Maj:ts samt stadsfullmäktiges i Stockholm godkännande har mellan företrädare för staten, Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans i Stockholm direktion överenskommit, att det mellan parterna den 23 januari 1954 träffade avtalet angående handelshögskolan skall ha följande ändrade lydelse.

I. Handelshögskolan skall — — — statsunderstödda högskolorna.

II. Handelshögskolan skall — — — utses suppleanter.

III. För att — — — av eleverna.

IV. Antalet tillgängliga elevplatser i första årskursen för civilekonomutbildning vid handelshögskolan skall tills vidare utgöra minst 275 årligen.

Intagningen av studerande för civilekonomutbildning vid handelshögskolan samordnas från och med läsåret 1962/63 med intagningen för civil-

ekonomutbildning vid övriga läroanstalter enligt föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t.

Anm. till IV. andra stycket. Parterna äro ense om innebörden av de föreskrifter om samordnad intagning, som skola träda i kraft från och med läsåret 1962/63 och tillämpas tills vidare under avtalets giltighetstid intill dess annan överenskommelse träffas.

V. Med hänsyn till rådande rekryteringssvårigheter beträffande högre lärarbefattningar i ämnena nationalekonomi och företagsekonomi kommer handelshögskolan icke utan Kungl. Maj:ts samtycke att under tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1966 inrätta nya professors- eller preceptorsbefattningar i dessa ämnen. Frågan om fortsatt tillämpning efter femårsperiodens utgång skall bli föremål för förhandlingar i god tid före periodens slut.

VI. a) *Staten* bidrager till kostnaderna för handelshögskolans verksamhet med 1 111 400 kronor per budgetår, dock att bidraget skall utgöra 951 400 kronor för budgetåret 1961/62 och 1 051 400 kronor för budgetåret 1962/63. Därest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. förskjutning i penningvärdet, inträda, skola förhandlingar upptagas om en reglering av statens bidrag; vid bedömande av huruvida väsentligt ändrade förhållanden inträtt skall jämförelsen ske med förhållandena läsåret 1961/62.

b) *Staden* bidrager till kostnaderna för handelshögskolans verksamhet med 200 000 kronor per budgetår. Stadens bidrag lämnas under förutsättning att den professur i företagsekonomi vid handelshögskolan, som staden tidigare bekostat, bibehålles. Under avtalstiden befrias staden från den särskilda kostnad, som staden enligt utfästelse eljest skulle fått vidkännas för professuren.

c) *Handelshögskoleföreningen* tillskjuter varje budgetår återstående för handelshögskolans verksamhet erforderliga medel.

VII. Utgiftsstat för handelshögskolan skall årligen fastställas av direktionen och avse tiden den 1 juli—den 30 juni. För fastställelse av staten respektive för ändring av redan fastställd stat fordras, att minst sex av direktionens ledamöter äro om beslutet ense, därest beslutet innebär, att den totala utgiftssumman för budgetåret kommer att överstiga utgiftsstaten för närmast föregående år. Enahanda regel om kvalificerad majoritet gäller utan inskränkning för beslut om inrättande av pensionsberättigande eller annan stadigvarande tjänst vid högskolan.

VIII. Avtalet i förevarande ändrade lydelse träder i kraft den 1 juli 1961 och gäller till och med den 30 juni 1969. Därest avtalet icke av någon part uppsäges minst två år före avtalstidens utgång, förlänges avtalets giltighetstid för varje gång med femton år.»

3. Handelshögskolan i Göteborg

Nuvarande förhållanden

Högskolans tillkomst och nuvarande organisation m. m. I likhet med motsvarande läroanstalt i Stockholm är handelshögskolan i Göteborg en enskild institution, understödd av stat och kommun samt i vissa avseenden ställd under Kungl. Maj:ts överinseende. Statens inflytande över sistnämnda högskola är dock starkare.

Enligt av Kungl. Maj:t den 15 oktober 1920 fastställda grundstadgar för handelshögskolan i Göteborg, i vilka ändring vidtagits den 30 juni 1953,

har handelshögskolan till uppgift att genom vetenskaplig undervisning och forskning främja vårt lands handel och näringsliv.

Högskolan påbörjade sin verksamhet hösten 1923. Höstterminen 1925 inflyttade högskolan i särskilda av Göteborgs stad för ändamålet iordningställda lokaler. Alltsedan hösten 1952 har verksamheten varit förlagd till en med hjälp av privata medel åt högskolan uppförd byggnad på av Göteborgs stad för ändamålet upplåten tomtmark.

Utgifterna för verksamheten täcktes till en början helt av räntor från donationsmedel samt elevavgifter. Under en viss tid före den nuvarande högskolebyggnadens tillkomst bidrog också Göteborgs stad med belopp motsvarande de hyror, som påfördes högskolan. Från 1937 har högskolan åtnjutit statsanslag.

Högsta ledningen och vården av handelshögskolan utövas av en styrelse, bestående av sju ledamöter. Kungl. Maj:t förordnar ordförande och en ledamot. Handelskammaren i Göteborg utser två ledamöter och stadsfullmäktige därstädes likaledes två ledamöter. En ledamot är högskolans rektor.

Rektor utses av styrelsen för en tid av tre år. Valet skall underställas Kungl. Maj:t för stadfästelse.

Befattningar vid högskolan tillsätts av styrelsen. Professorsbefattning äger styrelsen tillsätta med fast anställning. Andra befattningar må ej tillsättas annorlunda än genom förordnande tills vidare eller på viss tid. Professorsutnämning skall underställas Kungl. Maj:t för stadfästelse.

Den närmaste ledningen av studietiden utövar lärarrådet, som består av rektor, professorer som är i utövning av sin tjänst samt de lärare som är förordnade att förestå professorsbefattning eller leder självständig med examination förenad undervisning.

Liksom vid motsvarande läroanstalt i Stockholm avlägges vid handelshögskolan i Göteborg ekonomexamen och ekonomie licentiatexamen samt anordnas disputationer för vinnande av ekonomie doktorsgrad.

Ekonomexamen i Göteborg beräknas liksom i Stockholm i regel kräva en studietid av tre år.

Elevantalet har stigit från 11 höstterminen 1923 till omkring 490 höstterminen 1960. År 1936 nåddes den punkt, då antalet inträdessökande blev större än vad handelshögskolan ansåg sig kunna mottaga, och från denna tid har högskolan måst tillämpa ett gallringsförfarande beträffande dem som söker inträde. Antalet nyinskrivna uppgår numera till omkring 120.

För vart och ett av de vid högskolan förekommande huvudämnena — nationalekonomi, företagsekonomi (två ämnen), rättsvetenskap och ekonomisk geografi — har en särskild institution inrättats med ämnesprofessor som ledare. Av följande uppställning framgår vilka befattningshavare som finns på de olika institutionerna.

Nationalekonomiska institutionen

En professor (Bo 3), en docent (Ae 24), en biträdande lärare (Ae 21), ett kanslibitråde (Ae 7, halvtidstjänst) samt ett kontorsbitråde (Af 1—Ae 5, halvtidstjänst). Därjämte finns vid institutionen två speciallärare med timarvoden.

Företagsekonomiska institutionen I

En professor (Bo 3), en docent (Ae 24), en biträdande lärare (Ae 21), en assistent (Af 15—Ae 19), ett kanslibitråde (Ae 7) samt ett kontorsbitråde (Af 1—Ae 5, halvtidstjänst).

Företagsekonomiska institutionen II

En professor (Bo 3), två biträdande lärare (Ae 21), en assistent (Af 15—Ae 19) samt ett kanslibitråde (Ae 7).

Rättsvetenskapliga institutionen

En professor (Bo 3), en biträdande lärare (Ae 21) samt ett kanslibitråde (Ae 7, halvtidstjänst). Därjämte finns vid institutionen tre speciallärare (med timarvoden).

Geografiska institutionen

En professor (Bo 3), en docent (Ae 24), en biträdande lärare (Ae 21), ett kanslibitråde (Ae 7) samt ett kartritningsbitråde (Af 3—Ae 7).

Vid sidan av ämnesinstitutionerna finns den s. k. *ibero-amerikanska institutionen*, som är både en forskningsinstitution och ett hjälpmedel för språkundervisningen i spanska och portugisiska. I övrigt har den till uppgift att genom konsultativ verksamhet främja Sveriges kommersiella och kulturella utbyte med de spansktalande länderna samt med Brasilien och Portugal. Personalen utgörs av föreståndare, en medarbetare, tillika lärare med examinationsuppdrag, en biträdande lärare, tillika assistent och ett kanslibitråde (Ae 7).

Språkundervisningen, som avser engelska, franska, tyska, spanska, ryska och portugisiska, omhänderhas av lärare med examinationsuppdrag. Endast läraren i spanska har tjänsten vid handelshögskolan såsom huvudsyssla (arvode motsvarande lön enligt löneklass 23, löneplan A). I engelska och tyska språken har extra lärare förordnats till hjälp åt huvudlärarna.

Personalen vid *högskolans bibliotek* utgöres av en bibliotekarie (Ae 21), en förste biblioteksassistent (Ae 13), ett biblioteksbitråde (Ae 7) samt ett kontorsbitråde (Af 1—Ae 5, halvtidstjänst).

För *högskolans administration* finns följande personal anställd, nämligen en kamrer, tillika sekreterare (Ae 21), en kontorist (Ae 9), ett kanslibitråde (Ae 7), ett kontorsbitråde (Af 1—Ae 5, halvtidstjänst), en förste expeditionsvakt (Ae 8) samt en expeditionsvakt (Ae 7). Därjämte anlitas för högskoleadministrationen extra skrivbiträdes- och vaktmästarhjälp.

Enligt gällande föreskrifter skall bestämmelserna i 6—10, 12, 14, 15, 18—32, 49 och 50 §§ i statens allmänna avlöningsreglemente (Saar) samt därtill hörande stadganden i tillägsbestämmelserna till nämnda reglemente i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande sådan personal vid handelshögskolan, vars löner bestämts i direkt anslutning till statliga lönegrader. I stort sett har sålunda endast de bestämmelser i Saar, som avser sjukvård, särskilda ersättningar, lönetillägg och tilläggsarvoden samt tjänstebostad m. m. icke gjorts tillämpliga med avseende på handelshögskolans personal. Beträffande ersättning för sjukvård gäller, att högskolans styrelse äger besluta om sådan ersättning, dock ej enligt för befattningshavaren förmånligare grunder än vad som i Saar angives för privatläroverken. I pensionshänseende är personalen ansluten till statens pensionsanstalt.

Kostnaderna för högskolans verksamhet bestrids i huvudsak genom statliga och kommunala bidrag samt fondmedel. De för budgetåret 1960/61 för handelshögskolans del beräknade inkomsterna och utgifterna framgår av den i det följande redovisade, för nyssnämnda budgetår fastställda huvudstaten för högskolan.

H ö g s k o l e b y g g n a d e n. För handelshögskoleverksamheten disponerar högskolan alltsedan hösten 1952 med äganderätt ett — med hjälp av fondmedel och från enskilt håll insamlade medel — på tomten nr 1 i 22 kv. Husaren i stadsdelen Haga i Göteborg uppfört byggnadskomplex.

Tomten har Göteborgs stad upplåtit åt högskolan med nyttjanderätt och utan avgift. Upplåtelsen regleras genom avtal, som stadens drätselkammarens andra avdelning i december 1951 — jämlikt stadsfullmäktiges i oktober 1950 lämnade bemyndigande — ingått med handelshögskolans styrelse. Nyttjanderättsavtalet upptar i övrigt bland annat villkor av i huvudsak följande innebörd.

Upplåtelsen fortgår, så länge tomten användes för handelshögskola.

Vid upplåtelsetidens slut skall tomten återlämnas i avröjt skick till drätselkammaren utan anspråk på ersättning för å marken gjorda förbättringar.

Ritningar till eventuella framtida ändringar av byggnaden och tillbyggnader till denna skall underställas drätselkammarens prövning för godkännande, innan ändrings- eller tillbyggnadsarbetena påbörjas.

Styrelsen ansvarar för och bekostar all renhållning å och invid tomten, i den mån sådan renhållning åvilar staden i egenskap av ägare till tomten, samt är pliktig att på egen bekostnad ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som i ordnings- och sundhetskänseende meddelas av vederbörande myndighet.

Styrelsen ansvarar för alla skatter, utskylder och andra onera, som nu eller framdeles skall utgå för tomten och därå varande eller blivande byggnader.

Byggnadskomplexet, som har en sammanlagd golvyta av omkring 6 500 m², utgörs av ett höghus i åtta våningar med därtill anslutna lägre bygg-

nader. Höghuset inrymmer de olika ämnesinstitutionerna. I de lägre byggnaderna finns aula för 350 personer samt två större och tre mindre undervisnings-salar. Vidare är där inrymda bland annat bibliotek och administrationslokaler samt lokaler för studentkåren. Byggnaden är dimensionerad att maximalt ge plats åt 650 elever.

Fonder och fondavkastning. Handelshögskolans donationsmedel och övriga fonder kan indelas i följande kategorier:

A. Donationer till handelshögskolans verksamhet i allmänhet

- I. Till handelskammaren i Göteborg ställda donationer. Dessa fonder kan jämte under II nedan angiven fond benämnas grundfonder, d. v. s. de fonder som möjliggjorde inrättandet av handelshögskolan år 1923.
- II. Av Göteborgs stad under särskilda villkor donerad fond (Wilhelm Röhss' donationsfond) för inrättande av en handelshögskola i Göteborg (jfr I).
- III. Till handelshögskolans styrelse ställda donationer.

B. Fonder för särskilda ändamål.

- I. Byggnadsfonden, som bildades av donationer och insamlade medel för uppförande av nuvarande handelshögskolebyggnaden (invigd år 1952). Såsom fondkapital upptages i handelshögskolans bokslut byggnadens anläggningskostnad inklusive kostnad för fast inredning. Handelshögskolans styrelse utgör fondstyrelse.
- II. För iberio-amerikanska institutionens verksamhet.
 - a. Ibero-amerikanska fonden, som grundats på medel ur handels- och sjöfartsfonden.
 - b. Förbrukningsfonder, som förvaltas av institutionsförestandaren.
- III. Högtidsfonden, som förvaltas av handelshögskolans styrelse i egenskap av fondstyrelse (ingår ej i handelshögskolans räkenskaper).
- IV. Pensionsfonden, vars kvarstående belopp är avsatt till fullgörande av en av handelshögskolans styrelse given pensionsutfästelse.

C. Stipendiefonder.

- I. Förvaltade av handelskammaren i Göteborg.
- II. Förvaltade av handelshögskolans styrelse i egenskap av fondstyrelse.
 - a. Johan E. Ekmans Minnesfond.
 - b. Västra Kretsens av Svenska Ekonomföreningens stipendiefond (ingår ej i handelshögskolans räkenskaper).

Där ej annat tidigare särskilt angivits, förvaltas fonderna jämlikt § 26 grundstadgarna för handelshögskolan av handelskammaren i Göteborg, från vilken de för högskolans utgifter nödiga medlen på rekvisition av styrelsen utbetalas till högskolan.

Enligt bokslut per den 30 juni 1960 uppgick kapitalbehållning och årsavkastning å dessa fonder till följande belopp.

Fondkategori	Antal fonder	Förvaltning	Kapitalbehållning	Avkastning
A. I.	6	Handelskammaren	1 188 437: 62	62 423: 63
II.	1	»	634 912: 27	33 482: 27
III.	5	»	283 722: 27	14 770: 46
B. I.	1	Styrelsen	4 375 927: 47	—
II. a.	1	Handelskammaren	216 543: 96	10 174: 60
b.	2	Institutionsförest.	24 687: 32	—
III.	1	Styrelsen	85 450: 18 ¹	7 024: 78 ¹
IV.	1	Handelskammaren	73 104: 44	3 916: 88
C. I.	6	»	56 829: 98	2 907: 60
II. a.	1	Styrelsen	109 701: 50	8 324: 56
b.	1	»	70 850: 93 ¹	6 480: 08 ¹
			7 120 167: 94	149 504: 86
26				

I bokslutet per den 30 juni 1960 upptogs ytterligare ett par fonder, som dock icke redovisats här, då det gäller dels fonder, som beräknas vara förbrukade före den 1 juli 1961 (cirka 80 000 kronor), dels rena bokföringsposter utan motsvarande reella värde som den i tablån upptagna byggnadsfonden. Anmärkas kan att till en av dessa fonder, en värderegleringsfond, under 1959/60 avsatts cirka 20 000 kronor av avkastningen från de under A I—III angivna fonderna, vilket belopp till större delen använts för underhåll av handelshögskolans byggnad. Denna användning av avkastningen jämte i flera donationsurkunder föreskriven avsättning till fondkapitalet förklarar i stort sett skillnaden mellan A-fondernas sammanlagda avkastning och det i den i det följande redovisade inkomststaten upptagna fondavkastningsbeloppet, 85 000 kronor.

Efter nämnda bokslut har tillkommit en donation om drygt 40 000 kronor att användas för iberio-amerikanska institutionens verksamhet.

De av handelskammaren förvaltade fondernas tillgångar, utom den iberio-amerikanska fondens, har sammanförts till en gemensam depå. Värdet av denna depå, som till huvudsaklig del utgjordes av aktier, obligationer och liknande värdepapper, upptogs per den 30 juni 1960 till sammanlagt cirka 2 300 000 kronor, men var i verkligheten avsevärt högre, beroende på att i depån ingående aktier värderats försiktigt till belopp väsentligt understigande dagsvärdet.

G ä l l a n d e a v t a l. Finansieringen av verksamheten vid handelshögskolan i Göteborg regleras genom ett av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (Prop. 1953: 90; SU 159; Rskr 312) godkänt avtal den 9 december 1952 mellan staten, Göteborgs stad och handelshögskolan i Göteborg. Avtalet innebar, att handelshögskolans karaktär av enskild institution inte ändrades men att statens inflytande över högskolan förstärktes i väsentliga hänseenden. Inkomst- och utgiftsstat för högskolan

¹ Per den 31/12 1960.

skall årligen fastställas av Kungl. Maj:t, som även i övrigt skall äga att efter styrelsens för handelshögskolan hörande meddela de föreskrifter i fråga om högskolans organisation och verksamhet, som Kungl. Maj:t finner erforderliga och lämpliga.

Enligt den ursprungliga lydelsen av avtalet skulle utgifterna för handelshögskolan, till den del de inte kunde täckas av högskolans egna medel, bestridas av staten och Göteborgs stad. Härvid skulle staten betala två tredjedelar och staden en tredjedel av 105 000 kronor. Överskjutande belopp skulle bestridas med tre fjärdedelar av staten och en fjärdedel av staden; dock skulle stadens sammanlagda bidrag ej överstiga 175 000 kronor.

Enligt beslut av riksdagen skall stadens bidrag ej påverkas av den inkomstminskning, som åsamkats handelshögskolan genom statsmakternas beslut om avskaffande av terminsavgifter och andra obligatoriska avgifter vid högskolan. Inkomstminskningen kompenseras genom ett särskilt statsbidrag, för innevarande budgetår uppfört med 106 900 kronor.

I avtalet har vidare intagits den bestämmelsen, att, därest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. en förskjutning i penningvärdet, inträder, förhandlingar skall upptas om en reglering av stadens maximibidrag. Med anledning härav upptogs år 1958 förhandlingar om en reglering av stadens bidrag till högskolan. Förhandlingarna resulterade i att överenskommelse träffades mellan parterna om en sådan ändring av avtalet, att stadens maximibidrag till handelshögskolan höjdes till 200 000 kronor (Prop. 1959: 1 X ht; SU 10; Rskr 10).

Det nu gällande avtalet har följaktligen följande lydelse.

»Avtal, upprättat mellan representanter för staten, Göteborgs stad och handelshögskolan i Göteborg.

I syfte att genom samverkan mellan staten och Göteborgs stad trygga handelshögskolans i Göteborg fortsatta utveckling har mellan staten, Göteborgs stad och handelshögskolan — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt stadsfullmäktiges i Göteborg godkännande — träffats följande överenskommelse:

I. Av handelshögskolans styrelse upprättat förslag till stat för handelshögskolan, avseende tiden den 1 juli—den 30 juni (budgetår) samt upptagande på inkomstsidan handelshögskolans för året disponibla egna medel och på utgiftssidan för året beräknade driftkostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, skall årligen före den 1 augusti kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiva yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för handelshögskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upptagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

II. Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av handelshögskolans egna medel — (anslagssumman) — skola staten och staden bidraga enligt följande grunder:

a) Av anslagssumman skola 105 000 kronor fördelas så att staten betalar $\frac{2}{3}$ eller 70 000 kronor och staden $\frac{1}{3}$ eller 35 000 kronor; av den överskjutande delen skall staten betala $\frac{3}{4}$ och staden $\frac{1}{4}$, dock att stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 200 000 kronor. Därest väsentligt ändrade förhållanden, t. ex. förskjutning i penningvärdet, inträda, skola förhandlingar upptagas om en reglering av stadens maximibidrag.

Har Kungl. Maj:t lämnat tillstånd, som avses i mom. I andra stycket, skall därigenom tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till handelshögskolan.

c) Statens och stadens bidrag utbetalas till handelshögskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

III. Handelshögskolan bibehålles vid sin ställning såsom enskild institution under ledning av en på nedan angivet sätt sammansatt styrelse; skolande dock härutinnan följande särskilda bestämmelser gälla:

a) För mottagande av donation, som avser annat än tillfälligt ändamål, erfordras Kungl. Maj:ts tillstånd.

b) Handelshögskolan tillhörig fastighet må icke intecknas, försälgas eller annorledes överlätas utan Kungl. Maj:ts godkännande, ej heller må fastighet av handelshögskolan genom köp eller byte förvärvas utan sådant godkännande.

c) Kungl. Maj:t äger i övrigt efter styrelsens för handelshögskolan hörande meddela de föreskrifter i fråga om handelshögskolans organisation och verksamhet, som Kungl. Maj:t finner erforderliga eller lämpliga, skolande förslag till föreskrifter, som innebära ändring av grundstadgarna för handelshögskolan, underställas jämväl stadsfullmäktige och handelskammaren i Göteborg för yttrande.

Härvid förutsättes emellertid

att handelshögskolans styrelse skall bestå av sju ledamöter, av vilka ordföranden och en ledamot förordnas av Kungl. Maj:t,

två ledamöter utses av stadsfullmäktige,

två ledamöter utses av handelskammaren i Göteborg samt

en ledamot är handelshögskolans rektor;

samt att handelshögskolans förvaltning och räkenskaper årligen skola granskas av tre revisorer, utsedda en av Kungl. Maj:t, en av stadsfullmäktige och en av handelskammaren i Göteborg.

IV. Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1953 eller den senare dag, Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 1 juli 1954, och gäller till och med den 30 juni 1968. Därest avtalet icke av någon part uppsäges minst två år före avtalstidens utgång, förlänges avtalets giltighetstid varje gång med femton år.»

G ä l l a n d e h u v u d s t a t m. m. Alltsedan år 1953 har Kungl. Maj:t i enlighet med bestämmelserna i förenämnda finansieringsavtal för varje budgetår fastställt en inkomst- och utgiftsstat för handelshögskolan i Göteborg, benämnd huvudstat. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t även för varje budgetår fastställt dels särskild avlöningsstat, dels särskild om-

kostnadsstat för handelshögskolan. I det följande redovisas först den för budgetåret 1960/61 fastställda huvudstaten och därefter de i anslutning därtill fastställda avlönings- och omkostnadsstaterna.

Huvudstat

Utgifter

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	788 100
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	196 400
3. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	45 500
	<hr/>
	Summa kronor 1 030 000

Inkomster

1. Avkastning från högskolans fonder	85 000
2. Avgifter från de studerande m. m.:	
a) Inflytande elevavgifter	500
b) Särskilt bidrag från staten	106 900
3. Hyresinkomster	10 000
4. Bidrag från Göteborgs stad	200 000
5. Bidrag från staten	627 600
	<hr/>
	Summa kronor 1 030 000

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	168 200
2. Arvodet	88 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	416 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	103 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> ..	11 700
	<hr/>
	Summa kronor 788 100

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 500
2. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. samt avgift för yrkesskadeförsäkring, <i>förslagsvis</i>	6 500
3. Reseersättningar, <i>högst</i>	1 500
4. Resestipendier åt vissa lärare, <i>högst</i>	4 000
5. Bidrag till studieresor för de studerande, <i>högst</i>	1 000
6. Expenser, <i>förslagsvis</i>	113 700
7. Tryckningskostnader, <i>högst</i>	15 000
8. Bibliotek, <i>högst</i>	27 000
9. Underhåll av byggnad och vissa inventarier, <i>högst</i>	14 500
10. Försäkringar, <i>högst</i>	5 500
11. Siffergranskning och revision, <i>högst</i>	1 200
12. Flyttningskostnader och traktamente för professorn K. Grönfors, <i>högst</i>	5 000
	<hr/>
	Summa kronor 196 400

Förslag

Anslagsäskandena för budgetåret 1961/62. Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg har i skrivelse den 27 juli 1960 framlagt förslag till stat för högskolan för budgetåret 1961/62, utmynnande i förslag om statsbidrag med 1 481 300 kronor och bidrag från Göteborgs stad med 200 000 kronor. Nämnade statförslag innebär alltså en höjning av statens bidrag med 746 800 kronor. Styrelsen har i nyssnämnda skrivelse inledningsvis först erinrat om statsmakternas förra året fattade beslut med avseende på intagningskapaciteten vid handelshögskolan i Göteborg och därefter anfört bl. a. följande.

För den kvantitativa intagningsökningen till 180 studenter per år, har styrelsen helt utgått från universitetsutredningens förslag till en provisorisk lösning. Förslaget till upprustning därutöver i enlighet med universitetsutredningens förslag har gjorts mycket begränsat, eftersom det enligt styrelsens uppfattning på grund av bristen på lärare skulle bli svårt att redan hösten 1961 genomföra den önskade upprustningen. Denna begränsning gäller i synnerhet forskningsresurserna, eftersom handelshögskolans lärare under första året efter en stark utökning av antalet studenter blir så bundna av utbildningsverksamhetens organisation, att någon större forskningsinsats ej kan göras.

Ett bifall till det av styrelsen för nästa budgetår framlagda förslaget till förstärkning av handelshögskolans personalorganisation påkallar en höjning av utgiftsposten till *avlöningar* — nu 788 100 kronor — med i runt tal 745 900 kronor. Det ökade medelsbehovet betingas, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag om ändringar i högskolans personalorganisation.

Företagsekonomi

- 1) professor i företagsekonomi, speciellt kalkylering och budgetering
- 2) professor i företagsekonomi, speciellt administration
- 3) två lektorer i Ae 26 (företagsekonomi I)
- 4) fyra forskarassistenter (varav två knutna till företagsekonomi I och två till företagsekonomi II)
- 5) assistent (företagsekonomi I)
- 6) kontorsbiträde i Af 1—Ae 5 (företagsekonomi II)
- 7) halvtidsanställt kontorsbiträde i Af 1—Ae 5 (företagsekonomi I)

Ekonomisk geografi

- 8) lektor i Ae 26
- 9) indragning av en docenttjänst
- 10) assistent

Nationalekonomi med statistik

- 11) två lektorer i Ae 26
- 12) assistent
- 13) halvtidsanställt kanslibiträde

Rättsvetenskap

- 14) lektor i Ae 26
- 15) tilläggsarvode såsom lektor till biträdande lärare
- 16) assistent
- 17) halvtidsanställt kanslibiträde
- 18) halvtidsanställt kontorsbiträde i Af 1—Ae 5

Internationell ekonomi

- 19) professor
- 20) tre biträdande lärare (varav en i företagsekonomi II, en i ekonomisk geografi och en i rättsvetenskap)
- 21) assistent

Språk

- 22) höjning av posten till arvoden till språklärare (nu 65 200 kronor) på grund av
 - a) ökad intagning av studerande (kostnad 10 000 kronor)
 - b) höjning av huvudlärarnas timarvoden från 35 till 50 kronor (kostnad 8 000 kronor)

Biblioteket

- 23) halvtidsanställt kontorsbiträde i Af 1—Ae 5

Gemensamt

- 24) arvoden till tentamensvakter (kostnad 6 000 kronor)

Ändrad lönegradsplacering för vissa befattningshavare

- 25) kamrer/sekreterare i Ae 24 i stället för i Ae 21
- 26) bibliotekarie i Ae 23 i stället för i Ae 21
- 27) biblioteksassistent i Ae 13 i stället för i Ae 12

Ett bifall till styrelsens förslag beträffande utgiftsposten till *omkostnader* — nu 196 400 kronor — påkallar en ökning av denna post med 41 800 kronor till 238 200 kronor. Följande sammanställning upptar den nu gällande omkostnadsstaten och styrelsens förslag beträffande denna stat för budgetåret 1961/62.

Anslagsändamål	För 1960/61 upptagna belopp, kronor	Av styrelsen för 1961/62 föreslagna belopp, kronor	Ökning, respektive minskning
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	1 500	1 500	—
2. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukför- säkringen m. m., <i>förslagsvis</i>	6 500	16 500	+ 10 000
3. Reseersättningar, <i>högst</i>	1 500	2 500	+ 1 000
4. Resestipendier åt vissa lärare, <i>högst</i>	4 000	4 000	—
5. Bidrag till studieresa för de studerande, <i>högst</i>	1 000	1 000	—
6. Expenser			
a) bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	45 000	45 000	—
b) renhållning och städning, <i>högst</i>	37 500	42 500	+ 5 000
c) övriga expenser, <i>högst</i>	31 200	46 200	+ 15 000
7. Tryckningskostnader, <i>högst</i>	15 000	15 000	—
8. Bibliotek, <i>högst</i>	27 000	40 000	+ 13 000
9. Underhåll av byggnad och vissa inventarier, <i>högst</i>	14 500	16 500	+ 2 000
10. Försäkringar, <i>högst</i>	5 500	5 500	—
11. Siffergranskning, <i>högst</i>	1 200	2 000	+ 800
12. Ersättning för rese- och flyttningkostnader, <i>högst</i>	5 000	—	— 5 000
Summa kronor	196 400	238 200	+ 41 800

Någon utgiftspost till *materiel m. m.* är för närvarande ej upptagen i handelshögskolans utgiftsstat. Styrelsen har för budgetåret 1961/62 äskat ett belopp av 15 000 kronor, att användas till undervisningsmateriel för de olika institutionerna. Följande sammanställning upptar styrelsens förslag till fördelning av beloppet på olika institutioner.

1. Nationalekonomiska institutionen	2 000
2. Företagsekonomiska institutionen I	4 000
3. Företagsekonomiska institutionen II	3 000
4. Rättsvetenskapliga institutionen	2 000
5. Ekonomisk-geografiska institutionen	4 000
Summa kronor	15 000

Enligt styrelsens beräkningar bör den nu med 45 000 kronor uppförda utgiftsposten till *pensioner* för budgetåret 1961/62 uppräknas med 51 000 kronor till 96 500 kronor.

Handelshögskolans *intäkter* — utöver statsbidraget — beräknar styrelsen för nästa budgetår till samma belopp som för innevarande budgetår. De i huvudstaten ingående inkomstposterna 1—4 föreslås sålunda uppförda

med oförändrade belopp, medan inkomstposten 5 föreslås höjd med 746 800 kronor till 1 374 400 kronor.

Ifråga om den närmare motiveringen för styrelsens förslag till stat för handelshögskolan för budgetåret 1961/62 torde få hänvisas till handlingarna.

Stadsfullmäktige i Göteborg har enligt beslut den 23 augusti 1960 tillstyrkt, att staten för handelshögskolan i Göteborg för budgetåret 1961/62 fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens förslag.

Förhandlingar och överenskommelser rörande handelshögskolans fortsatta verksamhet. Den 3 juni 1960 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg¹ att på statens vägnar uppta förhandlingar med Göteborgs stad och styrelsen för handelshögskolan i Göteborg rörande de frågor, som hade samband med avsedd utökning av utbildningskapaciteten vid handelshögskolan.

Kommissionen, som i enlighet med nyssnämnda uppdrag upptagit förhandlingar med vederbörande i Göteborg² i de avsedda frågorna, har i skrivelse den 6 mars 1961 anmält, att preliminära överenskommelser träffats i ämnet av den art, att de måste behandlas i proposition till riksdagen. Kommissionen har därför sett sig föranlåten att redovisa överenskommelsernas innehåll utan att avvakta undertecknandet av definitiva avtal.

Efter att ha erinrat om statsmakternas förra året fattade beslut rörande ökning av intagningskapaciteten vid handelshögskolan i Göteborg från 120 till 180 studerande anför kommissionen i sin förutnämnda skrivelse den 6 mars 1961 huvudsakligen följande.

På grund av senare tillkomna omständigheter har kommissionen i sina förhandlingar utgått ifrån att det årliga nyintaget borde ökas till 200. På grundval av handelshögskolans förslag till stat för budgetåret 1961/62 har beräknats, att en dylik utvidgning av handelshögskolans kapacitet skulle kräva en merkostnad i jämförelse med utgiftsstaten för budgetåret 1960/61 av cirka 500 000 kronor för första budgetåret, cirka 700 000 kronor för andra budgetåret och cirka 800 000 kronor för tredje budgetåret. Handelshögskolans styrelse har förklarat, att den ej har möjligheter att från enskilda donatorer erhålla sådan inkomstförstärkning, att denna omfattande upprustning skulle kunna ske utan bidrag från det allmänna till huvudparten av merkostnaderna. Staden har under hänvisning till gällande avtal, i fortsättningen kallat trepartsavtalet, förklarat sig icke vilja höja maximum för sitt bidrag. Om staten skulle åta sig hela merkostnaden,

¹ Bankinspektören K. Wulff, tillika ordförande, professorn B. E. Ingelmark och expeditionschefen L. Rydbeck samt, för ifrågavarande förhandlingsuppdrag, t. f. avdelningschefen S. Moberg.

² Handelshögskolans styrelse, Göteborgs stad samt handelskammaren i Göteborg.

skulle dess bidrag för budgetåret 1963/64 komma att uppgå till (106 900 + 627 600 + 800 000 =) drygt 1 500 000 kronor av en total stat på cirka 1 800 000 kronor. Staten skulle med andra ord svara för 5/6 av handelshögskolans drift. Därtill kommer att staten, som tidigare sagts, genom SPA svarar för den i handelshögskolans stat icke ingående delen av pensionskostnaden.

Under sådana förhållanden vore det inte tillfredsställande från statens synpunkt, om handelshögskolan skulle bestå som en enskild institution, i synnerhet ej som trepartsavtalet ger staten rätt utse endast två av styrelsens sju ledamöter. Kommissionen har bland annat därför såsom villkor för statens ökade insatser uppställt, att handelshögskolan i Göteborg skulle förstatligas. Handelshögskolans delegerade har å sin sida medgivit ett förstatligande under förutsättning att staten — vid en ökning av det årliga nybörjarantalet till 200 från och med läsåret 1961/62 — ökar handelshögskolans resurser i den takt nyssnämnda utgiftsberäkningar anger.

Den 4 mars 1961 har kommissionen och handelshögskolans delegerade träffat *preliminär överenskommelse* om förstatligandet. Kommissionen har före överenskommelsens träffande haft visst samråd med universitetskanslersämbetet. De delegerade har redan inhämtat handelshögskolestyrelsens godkännande av överenskommelsen, som i huvudsak innebär följande.

Staten övertager den 1 juli 1961 handelshögskolan i Göteborg, vilken skall bibehålla sitt nuvarande namn.

Handelshögskolans styrelse skall framdeles utgöras av dess lärarkollegium eller annat liknande organ.

Vid handelshögskolan skall finnas ett rådgivande organ med i princip samma sammansättning och befogenheter som det till ekonomiska fakulteten i Lund knutna fakultetsrådet.

Stadgar för handelshögskolan skall utarbetas med det av universitetskanslersämbetet år 1958 framlagda preliminära förslaget till stadgar för karolinska institutet som förebild i tillämpliga delar.

Handelshögskolans styrelse skall i egenskap av styrelse för stiftelsen handelshögskolans byggnadsfond till staten utan vederlag överlåta äganderätten till den å tomten nr 1 i 22 kv. Husaren i stadsdelen Haga i Göteborg uppförda handelshögskolebyggnaden.

Staten tillträder byggnaden den 1 juli 1961 och skall använda den för handelshögskolans i Göteborg behov. Därest den icke längre erfordras härför, må den användas för annat utbildnings- eller forskningsändamål eller — efter samråd med Göteborgs stad — för statlig administrativ eller judiciell verksamhet.

Handelshögskolans inventarier och boksamlingar övergår från och med den 1 juli 1961 till staten.

Depositioner skall kvarbli i handelshögskolans vård, såvida deponenten ej gör erinran häremot.

Rörande handelshögskolans donationsmedel och övriga fonder skall träffas särskild överenskommelse mellan staten, handelshögskolans styrelse och handelskammaren.

Ibero-amerikanska institutionen skall även efter den 1 juli 1961 vara en del av handelshögskolan.

Institutet för Distributionsekonomisk och Administrativ Forskning (IDAF) inordnas från den 1 juli 1961 under handelshögskolan och anknytes till nuvarande företagsekonomiska institutionen II. Dess tillgångar överlätes till handelshögskolan. Lärarkollegiet övertager de befogenheter IDAF:s styrelse haft. IDAF:s fonder skall av lärarkollegiet utnyttjas för forskningsändamål.

Stiftelsen för Administrativ Vidareutbildning (STAV) skall helt frigöras från handelshögskolan, men handelshögskolan förutsättes samarbeta med denna och andra liknande institutioner i de former, som instruktionen för handelshögskolan kan komma att tillåta.

Vid tillträdet övertager staten i sin tjänst alla de arbetstagare, som den 4 mars 1961 enligt särskild förteckning fanns anställda vid handelshögskolan och den 30 juni 1961 fortfarande innehar anställning där.

Sistnämnda punkt i överenskommelsen torde icke vålla några svårigheter, enär bestämmelserna i 6—10, 12, 14, 15, 18—32, 49 och 50 §§ Saar samt därtill hörande stadganden i tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente i tillämpliga delar länt till efterrättelse beträffande sådan personal vid handelshögskolan, vars löner bestämts i direkt anslutning till statliga lönegrader (Kungl. brev den 5 juni 1953 och den 7 maj 1954 samt den 30 oktober 1958). Genom anslutning till SPA är vidare SPR tillämpligt på personalen. Med statsmakternas godkännande har personalen vid handelshögskolan vid beräkning av tjänstetid enligt Saar ägt tillgodoräkna sig anställningstid vid handelshögskolan från den 1 januari 1951. Förstatligandet av handelshögskolan får givetvis inte innebära någon ändring på denna punkt. Överhuvudtaget skall ingen av de anställda efter statens övertagande av handelshögskolan den 1 juli 1961 försättas i sämre situation än före. Endast i ett par fall behövs speciella avtalsbestämmelser för att garantera detta.

Handelshögskolans styrelse har utanför SPA endast en särskild pensionsförpliktelse att fullgöra. För ändamålet har avsatts kvarstående belopp av en tidigare upplagd pensionsfond. Denna uppgick den 30 juni 1960 till cirka 73 000 kronor. Enligt överenskommelsen skall staten övertaga pensionsförpliktelsen mot att pensionsfondens kapitalbehållning inlevereras till statsverket.

I detta sammanhang bör även anmärkas, att ibero-amerikanska institutionens föreståndare samt dennes assistent avlönas av enskilda medel. Beträffande den förre har donator förbundit sig att svara för lönen under hela den tid nuvarande föreståndaren verkar vid institutionen och dessutom för hans pensionering. För assistentens lön svarar en annan donator, men enligt vad kommissionen inhämtat torde förstatligandet icke heller härvidlag under de närmaste åren innebära någon förändring.

Såsom framgår av den för handelshögskolan för budgetåret 1960/61 fastställda inkomststaten beräknas för högskolans verksamhet i allmänhet inflyta avkastning från högskolans fonder till ett belopp av 85 000 kronor.

Frågorna om den framtida *avkastningen från och förvaltningen av handelshögskolans fonder* har varit föremål för förhandlingar mellan, å ena sidan, kommissionen samt, å andra sidan, handelshögskolans delegerade och handelskammaren. Förhandlingarna härom har ännu ej avslutats, men kommissionen vill beröra även dessa frågor.

Det råder enighet mellan kommissionen och handelshögskolans delegerade om att högskolans donationsfonder framdeles skall tjäna den statliga handelshögskolans syften. Det har därvid förutsatts, att donationsvillkoren skall iakttas, men har från såväl handelshögskolans som handelskammarens sida begärts, att viss del av avkastningen skall ställas till den statliga högskolans lednings förfogande att fritt användas för skolans syften. Vidare har handelskammaren — under framhållande av att donatorerna i regel varit starkt aktiva inom handelskammaren och Göteborgs näringsliv — hemställt, att förvaltningen av fondmedlen måtte i oförändrad omfattning omhänderhas av kammaren.

Några av de största fonderna har överlämnats direkt till handelskammaren att förvaltas för närmare angivna ändamål.¹ En överföring av förvaltningen av dessa fonder till staten torde kräva permutation, en åtgärd för vilken emellertid tillräckliga skäl knappast torde kunna anföras. Å andra sidan skulle ett utbrytande av övriga fonder ur samförvaltningen innebära svårösta tekniska problem. Med hänsyn härtill och med tanke jämväl på att vid universitetsbildningen i Göteborg förvaltningen av vissa donationsfonder fick kvarligga hos stadens drätselkammare, har kommissionen inte funnit sig böra avvisa handelskammarens av pietetshänsyn dikterade erbjudande.

Beträffande användningen av fondernas avkastning har kommissionen ej heller velat helt avvisa det av såväl handelskammaren som handelshögskolan starkt understrukna yrkandet. Rörande formerna för tillgodoseende av sagda krav pågår förhandlingar. I sak råder dock enighet därom, att av den beräknade avkastningen från de s. k. A-fonderna ett belopp av 100 000 kronor skall under budgetåret 1961/62 inlevereras till statsverket att användas till handelshögskolans drift.

Med stadens delegerade har kommissionen träffat preliminärt avtal om den tomt, å vilken handelshögskolebyggnaden är belägen. Denna tomt har av staden enligt avtal den 11 december 1951 upplåtits till handelshögskolan med nyttjanderätt. Enligt kommissionens uppgörelse med staden skall denna till staten utan ersättning överlåta äganderätten till nämnda tomt. Som villkor för överlåtelsen skall gälla, att staten skall använda tomten för handelshögskolans i Göteborg behov, för annat utbildnings- eller forskningsändamål eller — efter samråd med staden — för statlig administrativ eller judiciell verksamhet. Skulle staten ej längre bruka tomten i enlighet med det för överlåtelsen uppställda villkoret, skall tomten med vad därtill hör i fast egendom utan lösen återgå till staden. Vissa i nyttjanderättsavtalet mellan staden och handelshögskolan upptagna begränsningar i tomtens användning skall upptagas även i avtalet med staten. Staden har å andra sidan förbundit sig att vid sin stadsplanering och även i övrigt beakta statens behov av mark för eventuell tillbyggnad till handelshögskolebyggnaden.

Kommissionen har vidare överenskommit med staden, att den rätt till bidrag med i realiteten 200 000 kronor om året, som handelshögskolan har

¹ Ifrågavarande fonder har upptagits under A i den i det föregående under rubriken Fonder och fondavkastning redovisade sammanställningen (se s. 16).

enligt trepartsavtalet, skall i och med att detta avtal i övrigt upphäves överföras å den statliga högskolan, därvid dock viss lättnad medgives staden under budgetåren 1965/66—1967/68. Bidragen skall sålunda sagda budgetår utgå med allenast respektive 150 000 kronor, 100 000 kronor och 50 000 kronor, innebärande en sammanlagd eftergift med 300 000 kronor.

Mot bakgrunden av vad sålunda förekommit, har kommissionen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna erforderliga överenskommelser efter i skrivelsen redovisade principer angående statens övertagande från och med den 1 juli 1961 av handelshögskolan i Göteborg, *dels ock* att för budgetåret 1961/62 anvisa erforderliga medel för en ökning av antalet nybörjare vid handelshögskolan till 200.

4. Departementschefen

Efterfrågan på merkantilt utbildad arbetskraft är betydande och överstiger tillgången på färdigutbildade ekonomer. Alla tecken tyder dessutom på att näringslivets och förvaltningens efterfrågan på personer med merkantilt utbildning ökar undan för undan.

Den mest kvalificerade merkantila utbildningen — civilekonomutbildningen — intar också en central plats i de utbyggnadsplaner för universitet och högskolor, vilka godtogs av 1960 års riksdag i anledning av propositionen angående riktlinjer för utbyggande av universitet och högskolor (nr 119). I nämnda proposition räknades med att den nuvarande sammanlagda årliga intagningskapaciteten av ekonomie studerande, cirka 345, successivt skulle ökas till ungefär 650 genom att intagningen vid handelshögskolan i Stockholm ökades från cirka 225 till omkring 275 och att intagningen vid handelshögskolan i Göteborg ökades från cirka 120 till omkring 180 samt att en ekonomisk fakultet inrättades vid universitetet i Lund med en årlig intagningskapacitet vid full utbyggnad av 200.

I årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln s. 389) har jag, i avvaktan på resultaten av pågående förhandlingar beträffande ökad intagning av studerande vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, utgått från att intagningskapaciteten vid den föreslagna ekonomiska fakulteten i Lund nästa läsår skall som en första etapp omfatta minst 100 studerande. De numera i huvudsak avslutade förhandlingarna, avseende de båda handelshögskolorna, har givit sådana resultat att jag nu räknar med att för nästa läsår omkring 100 studerande skall intas vid den ekonomiska fakulteten i Lund.

Förhandlingarna rörande handelshögskolan i Stockholm har bl. a. lett till att antalet tillgängliga elevplatser för första årskursen för civilekonomutbildning vid denna högskola från och med läsåret 1961/62 skall utgöra minst 275. I den träffade överenskommelsen beträffande handelshögsko-

lan i Göteborg förutsättes bl. a. en ökning av det årliga antalet nybörjare vid nämnda högskola till 200 från och med läsåret 1961/62.

Den totala utbildningskapaciteten i fråga om civilekonomutbildningen i landet kan härigenom redan nästa läsår ökas från cirka 345 nybörjare per år till ungefär 575. Jag finner det vara utomordentligt glädjande, att intagningskapaciteten kunnat i så betydande omfattning ökas så snabbt. Mot bakgrunden av de uppnådda resultaten räknar jag med att det redan från och med läsåret 1962/63 skall bli möjligt att — främst genom en ytterligare intagning av studerande i Lund — uppnå och till och med överträffa det i propositionen 1960: 119 uppställda målet för ökning av kapaciteten för civilekonomutbildningen.

Som framgår av den lämnade redogörelsen är *h a n d e l s h ö g s k o l a n* i *S t o c k h o l m* en enskild institution. Staten bidrar i enlighet med ett till och med den 30 juni 1969 gällande avtal till handelshögskolans verksamhet med ett årligt belopp, som för närvarande uppgår till 561 400 kronor. Stockholms stad bidrar enligt samma avtal bl. a. med ett årligt belopp av 150 000 kronor. Huvudparten, i runt tal 1 700 000 kronor, av de för högskolans verksamhet erforderliga medlen tillskjuts från enskilt håll. Handelshögskoleföreningen i Stockholm svarar för den helt dominerande delen av sistnämnda belopp.

Med anledning av den allmänna kostnadsutvecklingen har handelshögskoleföreningen, under åberopande av gällande avtal, påkallat förhandlingar om en höjning av statens bidrag vid oförändrad omfattning av utbildningsverksamheten. Från statens sida har i anslutning till fjolårets riksdagsbeslut förhandlingar påkallats rörande utökning av intagningskapaciteten.

Som framgått av vad jag tidigare anfört har vid de förda förhandlingarna enighet nåtts om att redan från och med nästa läsår intagningsökningen upp till 275 skall genomföras i dess helhet. Vidare har vid förhandlingarna uppnåtts överenskommelse om en vidgad samverkan mellan handelshögskolan och staten på två för den fortsatta utbyggnaden av den högre ekonomiska utbildningen och forskningen i landet i dess helhet väsentliga punkter. Sålunda har parterna överenskommit, att elevintagningen vid handelshögskolan i Stockholm skall så snart det är tekniskt möjligt, nämligen från och med läsåret 1962/63, samordnas med intagningen vid handelshögskolan i Göteborg och vid den ekonomiska fakulteten i Lund. Denna samordning av intagningen, vilken även kommer att utformas så, att intagningsbestämmelserna görs mer likartade än vad som kommer att gälla för nästa läsår, betraktar jag som ett steg i rätt riktning mot ett större förenhetligande av de nu alltför olika intagningsregler, som gäller vid skilda utbildningsanstalter med intagningsbegränsning.

Den andra väsentliga punkten, där avtalsresultatet innebär en ökad sam-

verkan mellan handelshögskolan och staten, gäller frågan om en förnuftig hushållning under den närmaste utbyggnadsperioden för universitet och högskolor av de begränsade personella resurser, som måste förutsättas komma att stå till buds för rekrytering av kvalificerade lärar- och forskarbefattningar i nationalekonomi och företagsekonomi. Som framgår av avtalet har handelshögskolan utfäst sig att icke utan Kungl. Maj:ts samtycke inrätta sådana tjänster under en femårsperiod fram till utgången av läsåret 1965/66. Det torde då vara möjligt att säkrare än nu bedöma rekryterings- och utbyggnadssituationen under senare delen av avtalets giltighetstid.

Beträffande de ekonomiska frågorna har, som nyss berörts, handelshögskoleföreningen — med stöd av förhandlingsklausulen i p. IV a) i gällande avtal och med hänvisning bl. a. till att utgiftsstaten (inkl. uppskattat hyresbelopp) ökat från 1 904 600 kronor budgetåret 1957/58 till 2 398 200 kronor budgetåret 1960/61 — påkallat förhandlingar om höjning av statens bidrag till kostnaderna för högskolans nuvarande verksamhet. Vidare bör erinras om att vid universitetsutredningens överläggningar från handelshögskolans sida som utgångspunkt för förhandlingar om ökat elevintag förutsatts, att den för en kapacitetsökning behövliga anslagshöjningen skulle täckas av statsmedel. Vid de sedermera förda förhandlingarna har kostnaderna för den ökade elevintagningen (inkl. höjning av uppskattat hyresbelopp) beräknats till i runt tal 500 000 kronor per budgetår från och med det läsår, då intagningsökningen helt genomförts. Vid förhandlingarna har, med de olika ekonomiska förhandlingspunkterna sedda i ett sammanhang, enighet nåtts om att de båda bidragsgivande parterna skall öka sina insatser, staten från 561 400 till 1 111 400 kronor och Stockholms stad från 150 000 till 200 000 kronor. På grund av att kostnaderna för intagningsökningen slår igenom successivt har dock, såsom framgår av p. VI i avtalsförslaget, statens bidrag för de två närmaste budgetåren begränsats till 951 400 respektive 1 051 400 kronor. Överenskommelsen i denna del synes mig innebära en med hänsyn till omständigheterna skälig kostnadsfördelning.

Mot bakgrunden av det anförda tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att för statens del godkänna ifrågavarande avtal. Därest framdeles behov skulle uppstå av smärre jämkningar i avtalsbestämmelserna, utgår jag från att det liksom hittills får ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar.

Den till följd av vad jag nu förordat erforderliga anslagshöjningen för nästa budgetår uppgår till 390 000 kronor.

Beträffande handelshögskolan i Göteborg må till en början erinras om att högskolan är en enskild institution. Verksamheten finansieras enligt ett mellan staten, Göteborgs stad och handelshögskolan träffat

avtal som gäller till och med 30 juni 1968. Enligt avtalet bidrar staden numera med 200 000 kronor per år för verksamhetens bedrivande. Handelshögskolan själv bidrar med avkastningen från egna fondmedel, vilka för innevarande budgetår beräknas uppgå till cirka 85 000 kronor. Den överskjutande delen av kostnaderna för verksamheten skall enligt avtalet bestridas av statsmedel. För innevarande budgetår uppgår statsbidraget till i runt tal 735 000 kronor, vilket belopp täcker cirka 3/4 av samtliga utgifter.

I enlighet med beslut av 1960 års riksdag i anledning av propositionen nr 119 borde högskolan erhålla resurser för en ökning från och med läsåret 1961/62 av den årliga intagningen av studerande till 180 per år. Som framgått av den tidigare lämnade redovisningen av 1958 års förhandlingskommissions skrivelse rörande de principöverenskommelser, vari de hittills förda förhandlingarna resulterat, har det blivit möjligt att förbereda en större ökning av elevintagningen än som tidigare beräknats. Möjligheter föreligger sålunda att organisera en fullgod undervisning för 200 nybörjare från och med läsåret 1961/62, vilket alltså är 20 fler per år än som tidigare beräknats. Med hänsyn till vad jag förut anfört om det växande behovet av merkantilt utbildad arbetskraft är denna ökning av utbildningskapaciteten mycket värdefull. Det framgår av förhandlingskommissionens redogörelse att varken högskolan själv eller Göteborgs stad anser sig kunna bestrida merkostnaderna för en ökad utbildningskapacitet. Då utbildningen av civilekonomer liksom av andra grupper av kvalificerade yrkesutövare får anses vara en uppgift som, såvida inte särskilda skäl eller omständigheter annat föranleder, staten i allt väsentligt bör ta ansvaret för, finner jag det naturligt, att de ökade kostnaderna för driften av civilökonomutbildningen vid handelshögskolan i Göteborg helt bestrides med statsmedel. Jag delar förhandlingskommissionens uppfattning, att statens ökade ansvar för utbildningen även bör få den konsekvensen att handelshögskolan i Göteborg upphör som enskild institution och i stället blir en med andra universitet och högskolor helt jämställd statlig utbildningsanstalt. Jag förordar alltså, att handelshögskolan förstatiseras. Det bör ske den 1 juli 1961.

De förändringar, som i administrativt och organisatoriskt avseende bör vidtagas med anledning härav och om vilka principiell enighet nåtts vid förhandlingarna mellan förhandlingskommissionen och högskolans styrelse, torde i förevarande sammanhang inte böra närmare behandlas. Jag vill här endast konstatera, att jag finner de delar av den träffade principöverenskommelsen som avser dylika frågor, stå i överensstämmelse med innebörden i av Kungl. Maj:t fastställda stadgar och bestämmelser för jämförbar utbildningsverksamhet.

Mot principöverenskommelsen med högskolans styrelse om överlåtelse på staten av äganderätten till handelshögskolans byggnad (å tomten nr 1

i 22 kv. Husaren i stadsdelen Haga) samt om byggnadens användning har jag intet att invända. Ej heller övriga principöverenskommelser med styrelsen har givit mig anledning till erinran. Jag kan vidare tillstyrka att förvaltningen av handelshögskolans fonder även efter högskolans förstatligande handhas av handelskammaren i Göteborg i oförändrad omfattning. Som kommer att framgå av det följande räknar jag med att årligen tills vidare 100 000 kronor av avkastningen av fonderna skall inlevereras till statsverket.

Det av kommissionen träffade preliminära avtalet med Göteborgs stad innebär i huvudsak, att staden till staten utan ersättning överläter äganderätten till handelshögskoletomten samt att stadens bidrag till driften av handelshögskolan skall utgå med successivt minskande belopp under perioden 1965/66—1967/68. Häremot har jag ingen erinran.

Mot bakgrunden av vad jag sålunda anfört föreslår jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att med vederbörande träffa slutliga avtal angående statens övertagande av nämnda handelshögskola i enlighet med vad som förordats i förutnämnda skrivelse från 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg.

I fråga om den erforderliga medelförstärkningen vid handelshögskolan i Göteborg vill jag framhålla följande. De resurser som står till buds för undervisningen och forskningen vid handelshögskolan i Göteborg är redan för nuvarande utbildningskapacitet relativt begränsade. Den upprustning av de personella och materiella resurserna som skett eller sker för exempelvis de samhällsvetenskapliga ämnena vid de filosofiska fakulteterna har ej haft sin fulla motsvarighet vid handelshögskolan i Göteborg. Man har velat avvakta resultatet av under flera år pågående utredningar, främst inom 1955 års universitetsutredning, avseende bl. a. den ekonomiska utbildningens och forskningens omfattning och utformning inom det högre utbildningsväsendet. I och med de nu träffade överenskommelserna synes mig tiden vara inne för en genomgripande upprustning av högskolans resurser. Denna upprustning bör ske samtidigt med en, som tidigare visats, högst betydande utökning av utbildningskapaciteten.

Bärande skäl talar enligt min mening för att vid handelshögskolan i Göteborg inrättas två nya professurer inom ämnet företagsekonomi vid sidan av de nuvarande två professurerna i ämnet. Med hänsyn till vad jag tidigare anfört angående nödvändigheten av en förnuftig hushållning under den närmaste utbyggnadsperioden finner jag det av rekryterings-skäl lämpligt, att den ena professuren, vilken närmast hör hemma inom den del av ämnet företagsekonomi som vid handelshögskolan i Göteborg rubriceras som företagsekonomi I, inrättas läsåret 1962/63 och den andra, närmast avseende den del av ämnet som nu rubriceras som företagsekonomi II, läsåret 1963/64.

Såvitt gäller förstärkningen av övriga personella samt andra resurser för högskolan är jag för närvarande blott beredd att framlägga detaljerade förslag beträffande utbyggnaden under läsåret 1961/62. Beträffande läsåren 1962/63 och 1963/64 vill jag här endast uttala att kostnadsramen, till följd av en från och med nästa läsår genomförd intagning av 200 nybörjare, vid full utbyggnad, d. v. s. läsåret 1963/64, kan beräknas komma att med högst 300 000 kronor — inklusive kostnaderna för de nyss berörda professurerna — överstiga vad jag i det följande sammanlagt förordar såsom anslag för budgetåret 1961/62.

Vid min prövning av de från handelshögskolans sida för nästa budgetår framställda anslagsäskandena har jag, såvitt gäller högskolans personalorganisation, funnit mig böra förorda de förstärkningar och övriga ändringar, av denna, som följande sammanställning utvisar. Sammanställningen anger även den vid högskolan anställda personal, som staten vid bifall till mitt förslag om högskolans förstatligande kommer att överta i sin tjänst.

Tjänster m. m.	1960/61	Förändringar föreslagna av departe- mentschefen	1961/62
<i>Nationalekonomi</i>			
Professor (Bo 3)	1	—	1
Universitetslektorer (Ao 26)	—	+ 2	2
Docent (Ae 24)	1	—	1
Biträdande lärare (Ae 21)	1	—	1
Assistent (regl. bef.g.)	—	+ 1	1
Kanslibitråde (Ae 7)	½	+ ½	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	½	—	½
<i>Företagsekonomi I</i>			
Professor (Bo 3)	1	—	1
Universitetslektorer (Ao 26)	—	+ 2	2
Docent (Ae 24)	1	—	1
Biträdande lärare (Ae 21)	1	—	1
Forskarassistenter (Ae 21)	—	+ 2	2
Assistent (regl. bef.g.)	1	+ 1	2
Kanslibitråde (Ae 7)	1	—	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	½	+ ½	1
<i>Företagsekonomi II</i>			
Professor (Bo 3)	1	—	1
Biträdande lärare (Ae 21)	2	—	2
Forskarassistenter (Ae 21)	—	+ 3	3
Assistent (regl. bef.g.)	1	+ 1	2
Kanslibitråde (Ae 7)	1	—	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	—	+ 1	1

Tjänster m. m.	1960/61	Förändringar föreslagna av departe- mentschefen	1961/62
<i>Rättsvetenskap</i>			
Professor (Bo 3)	1	—	1
Universitetslektor (Ao 26)	—	+ 1	1
Biträdande lärare (Ae 21)	1	—	1
Assistent (regl. bef.g.)	—	+ 1	1
Kanslibiträde (Ae 7)	½	+ ½	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	—	+ ½	½
<i>Ekonomisk geografi</i>			
Professor (Bo 3)	1	—	1
Universitetslektor (Ao 26)	—	+ 1	1
Docent (Ae 24)	1	—	—
Biträdande lärare (Ae 21)	1	—	1
Assistent (regl. bef.g.)	—	+ 1	1
Kanslibiträde (Ae 7)	1	—	1
Kartritningsbiträde (regl. bef.g.)	1	—	1
<i>Arvodestillräddade lärare</i>			
Speciallärare i huvudämnen	18 200 kr.	— 7 000 kr.	11 200 kr.
Språklärare	65 200 kr.	+ 18 000 kr.	83 200 kr.
Tillfälliga föreläsare	2 000 kr.	—	2 000 kr.
<i>Administrationen</i>			
Rektors honorarium ¹	3 000 kr.	—	3 000 kr.
Förste byråsekreterare (Ae 23)	—	+ 1	1
Kamrerare (Ae 21)	1	— 1	—
Kontorist (Ae 9)	1	—	1
Förste expeditionsvakt (Ae 8)	1	—	1
Expeditionsvakt (Ae 7)	1	—	1
Kanslibiträde (Ae 7)	1	—	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	½	—	½
Tentamensvakter	—	+ 6 000 kr.	6 000 kr.
Extra vaktmästar- och skrivbiträdeshjälp	6 000 kr.	—	6 000 kr.
<i>Biblioteket</i>			
Bibliotekarie (Ae 21)	1	—	1
Förste biblioteksassistent (Ae 13)	—	+ 1	1
Förste biblioteksassistent (Ae 12)	1	— 1	—
Biblioteksbiträde (Ae 7)	1	—	1
Kontorsbiträde (regl. bef.g.)	½	+ ½	1
<i>Ibero-amerikanska institutionen</i>			
Kanslibiträde (Ae 7)	1	—	1

¹ Övergångsvis till nuvarande innehavare.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör på personalförteckning under ett förslagsanslag, benämnt Handelshögskolan i Göteborg: Avlöningar, uppföras följande tjänstemän, nämligen fem professorer i Bo 3, sex universitetslektorer i Ao 26, två docenter i Ae 24, en förste byråsekreterare i Ae 23, en bibliotekarie i Ae 21, sex biträdande lärare i Ae 21 och fem forskarasistenter i Ae 21. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsordningar för att tjänstinnehavare vid handelshögskolan icke till följd av förstatligandet skall åsamkas försämrade anställningsvillkor.

Utgifterna under avlöningsanslaget beräknar jag till 1 383 000 kronor. Då å andra sidan — såsom framgått av det föregående — till uppbörd under anslaget skall tagas dels avkastning från högskolans fonder med 100 000 kronor och dels bidrag från Göteborgs stad med 200 000 kronor, bör anslaget uppföras med 1 083 000 kronor.

För bestridande av de utgifter, som är förenade med statens övertagande av en särskild handelshögskolan åliggande pensionsförpliktelse, torde det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Diverse pensioner och understöd m. m. böra anlitas. Den vid övertagandet kvarstående behållningen i handelshögskolans pensionsfond, vilken torde komma att inlevereras till statsverket budgetåret 1961/62, bör redovisas som inkomst under den i riksstaten upptagna titeln Övriga diverse inkomster.

För bestridande av handelshögskolans utgifter för omkostnader bör för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag, benämnt Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader. Medelsbehovet under anslaget beräknar jag till 173 000 kronor, fördelade på följande ändamål.

1. Sjukvård m. m.	1 500
2. Bränsle, lyse och vatten	45 000
3. Städning och rengöring	42 500
4. Reseersättningar	2 500
5. Övriga expenser	56 500
6. Inredning och utrustning av nya lokaler	25 000

Summa Kronor 173 000

Härav är det för inredning och utrustning av nya lokaler avsedda beloppet av 25 000 kronor att betrakta som engångsanvisning.

I detta sammanhang torde få nämnas, att den avsedda ökningen av utbildningskapaciteten vid handelshögskolan kan komma att föranleda behov av vissa ändringsarbeten inom högskolebyggnaden redan nästa budgetår. Det torde böra ankomma på byggnadsstyrelsen att ombesörja de arbeten, som sålunda kan komma i fråga.

För att tillgodose det för handelshögskolans del föreliggande medelsbehovet till materiel m. m. förordar jag, att för ändamålet anvisas ett sär-

skilt reservationsanslag, benämnt Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m., av 60 000 kronor.

De nu redovisade förslagen beträffande medelsanvisning till handelshögskolan i Göteborg innebär anslagsökningar med sammanlagt i runt tal 582 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anført och förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat godkänna avtal med Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans i Stockholm direktion om ändringar i avtalet den 23 januari 1954 angående handelshögskolan i Stockholm;

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 952 000 kronor;

2. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat, med vederbörande träffa slutliga avtal rörande statens övertagande från och med den 1 juli 1961 av handelshögskolan i Göteborg;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad jag i det föregående anført, fastställa personalförteckning för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

c) godkänna följande avlöningsstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	325 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till biträdande lärare, assistenter m. m., <i>förslagsvis</i>	369 000
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	363 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	276 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 000
6. Huvudmansavgifter, <i>förslagsvis</i>	25 500

Summa kronor 1 383 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avkastning från högskolans fonder	100 000
2. Bidrag från Göteborgs stad	200 000
	<hr/>
Summa kronor	300 000
Nettoutgift kronor	1 083 000

d) till *Handelshögskolan i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 083 000 kronor;

e) till *Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 173 000 kronor;

f) till *Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

II. Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola m. m.

1. Inledning

Såsom av det föregående framgått har, i avbidan på särskild proposition, i årets statsverksproposition beräknats dels ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor till inredning och utrustning av nya lokaler vid Chalmers tekniska högskola, dels ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor till nybyggnader för högskolan.

I det följande behandlas först frågan om investeringsanslag till nybyggnader för högskolan och därefter frågan om anslag till inredning och utrustning av nya lokaler.

2. Nybyggnader

I skrivelse den 29 augusti 1960 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag för nästa budgetår av 12 000 000 kronor för byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola. Styrelsen har emellertid i skrivelsen framhållit, att medelsbehovet begränsar sig till 11 100 000 kronor, därest ur anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. beviljade 900 000 kronor ej skall återföras till sistnämnda anslag.

Beträffande de för nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen inhämtas av tillgängliga handlingar bland annat följande.

Nybyggnad för avdelningen för elektroteknik
samt nya hörsalsbyggnader

Till detta ändamål har hittills anvisats 7 600 000 kronor, vilket belopp motsvarar den av byggnadsstyrelsen beräknade totala byggnadskostnaden enligt prisläget den 1 juli 1957. Styrelsen anser det sannolikt, att denna kostnadsram inte skall behöva överskridas trots kostnadsökningar, som sedermera inträffat. Hörsalsbyggnaderna väntas enligt styrelsens bedömning vara färdiga i november 1960 och nybyggnaden för avdelningen för elektroteknik under loppet av våren 1961.

Övningslaboratorium för fysik

Hittills har för nybyggnad för övningslaboratorium för fysik anvisats sammanlagt 6 300 000 kronor.

Totalkostnaden beräknades i fjol till preliminärt 6 500 000 kronor. Styrelsen, som redovisar lokalprogram för byggnaden, anmäler att kostnaden

enligt prisläget den 1 juli 1960 uppgår till 7 300 000 kronor. Byggnaden beräknas kunna färdigställas före hösten 1962.

Administrationsbyggnad jämte hörsal

Till ny administrationsbyggnad och därtill ansluten hörsalsanläggning har hittills anvisats sammanlagt 1 000 000 kronor, vilket belopp motsvarar den av byggnadsstyrelsen tidigare beräknade totala byggnadskostnaden för företaget enligt prisläget den 1 juli 1957. Av nämnda belopp har 100 000 kronor genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 maj 1959 ställts till byggnadsstyrelsens förfogande från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Byggnadsstyrelsen framhåller, att den tidigare kostnadsuppskattningen grundade sig på handlingar, som upprättats för den år 1957 framlagda generalplanen för högskolans utbyggnad. Ehuru denna generalplan alltjämt är tillämplig i sina huvuddrag, har enligt styrelsens mening förutsättningarna för anläggningens dimensionering och detaljutformning under tiden genomgått förändringar. Dessa hänför sig till att det år 1957 förutsatta byggnadsprogrammet utökats samt till att delar av de för hela högskolan gemensamma ledningsnäten befunnits böra förläggas till administrationsbyggnaden.

Ökningen av byggnadsprogrammet beror enligt styrelsen av bland annat att föreläsningssalen dimensionerats för 300 platser mot tidigare 147. I övrigt har tillkommit ett rum för kurator och ökning av vissa rums dimensioner på grund av tillkomsten av ytterligare biträdespersonal. Styrelsen anser det därjämte lämpligt, att utrymme beredes i administrationsbyggnaden för dels ett ställverk, dels en central växelanläggning för högskolans telenät.

Byggnadsarbetena beräknas kunna börja under våren 1961 och slutföras hösten 1962.

Ny byggnad för avdelningen för kemi

Beträffande detta byggnadsföretag — till vilket hittills anvisats 2 000 000 kronor — anför byggnadsstyrelsen i sin förutnämnda skrivelse den 29 augusti 1960 i huvudsak:

Nybyggnaden för kemi utgör en förutsättning för att intagningarna vid högskolan skall kunna planenligt ökas icke endast i vad avser kemiämnen utan även beträffande andra ämnen, vilka ännu icke fått egna lokaltillskott. Programarbetet och projekteringsarbetet pågår nu samtidigt men har icke nått så långt, att styrelsen anser sig kunna precisera en totalkostnad för kemiavdelningens hela byggnadsbehov.

Nybyggnaden tänkes uppdelad i två höghusbyggnader och en mellanliggande lägre byggnad. En första etapp avses omfatta ett av höghusen och större delen av låghuset. Höghuset avses helt för kemiinstitutioner, medan vissa delar av låghuset planeras att tagas i anspråk för ritsalar för andra ämnen än kemi och resten iordningställas för tillämpad kemi. Som

en *andra etapp* avses låghuset skola tillbyggas med bland annat en apparathall och iordningställas helt för kemiämnena. Som en *tredje etapp* slutligen tänkes det återstående höghuset.

Den nu aktuella första etappen omfattar till sin byggnadsvolym cirka 2/3 av hela anläggningen. För att om möjligt kunna färdigställa denna etapp till hösten 1963 måste nybyggnaden uppföras i snabbast möjliga takt.

I en kompletterande skrivelse den 14 november 1960 anför styrelsen bland annat följande.

Arbetet med det detaljerade lokalprogrammet är ännu inte avslutat. Styrelsen har därför ej möjlighet att nu framlägga ett fullständigt byggnadsprogram men har i samråd med naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg funnit det nödvändigt att arbetet med utsprängning av grunden igångsättes omedelbart. Detta förutsätter, att byggnadens allmänutformning, d. v. s. plan- och höjdmått, kan fastställas samt att försörjnings- och markfrågorna kan överblickas.

Styrelsen vill erinra om nödvändigheten av att högskolan tillföres ett avsevärt lokaltillskott senast två år efter den intagningsökning, som planeras ske hösten 1961. Redan denna ökning skapar lokalproblem under läsåren 1961/62 och 1962/63. Lokalbehovet två år efter denna intagningsökning sammanhänger emellertid inte blott med den ackumulering av antalet samtidigt vid högskolan studerande elever, som intagningsökningen medför, utan också med det förhållandet, att studierna från och med tredje årskursen omfattar de tekniska tillämpningsämnena, vilka redan i dagens läge med nuvarande studentantal lider stor brist på lokaler. Uppskjutandet av en fortsatt utbyggnad av Holtermanska sjukhuset har vidare gjort ritsalsbristen akut, och substitut måste skapas i samband med den fortsatta utbyggnaden. Om sålunda den planerade intagningsökningen skall kunna ske hösten 1961 måste högskolan tillföras ett lokaltillskott hösten 1963. Med hänsyn till den planerade kemibygnadens omfattning torde det vara helt uteslutet att hela den nu avsedda byggnadsetappen skall kunna färdigställas till hösten 1963. En ökad intagning 1961 måste sålunda baseras på en förhoppning om att åtminstone oundgängligen erforderliga lokaltillskott i kemibygnaden skall kunna färdigställas till hösten 1963 och där- efter följande tidpunkter. Det är sålunda av utomordentlig vikt, att sprängningsarbetena för ifrågavarande nybyggnad kan påbörjas med det snaraste.

Verkställda utredningar har lett till en utformning av byggnaden, som innebär två högre byggnader för institutioner och forskning — den ena avsedd för de grundläggande ämnena och den andra för tillämpningsämnena — samt en mellanliggande lägre del för den lägre undervisningen och en större apparathall. I den nu aktuella första byggnadsetappen avses i princip ingå den lägre undervisningsdelen samt forskarhuset för de grundläggande ämnena. Dessa delar utgör, som styrelsen redan i sin tidigare skrivelse i ämnet nämnt, tillsammans cirka 2/3 av hela den sålunda planerade anläggningen. Det avses att berörda delar i avvaktan på utförandet av den återstående forskarbyggnaden även skall provisoriskt inrymma de institutioner, som är tänkta att slutgiltigt förläggas till sistnämnda byggnad, samt dessutom tillfälligt vissa ritsalsutrymmen i stället för en del av de ritsalar, som tidigare avsetts att uppföras vid Holtermanska sjukhuset. Sty-

relsen förutsätter att de lokaler, som erhålles genom nybyggnaden kommer att fördelas mellan kemiens alla behov på ett ändamålsenligt sätt. Denna fördelning synes böra göras av företrädare för högskolan och universitetet i samråd med naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg.

Byggnadens försörjning med vägar, parkeringsplatser, vatten, gas och elektricitet synes säkrad. Avlopps- och värmeförsörjningsfrågorna är ännu inte helt utredda, men synes för närvarande ej medföra några olösliga problem.

Förhandlingar har under hand förts med Göteborgs stad om statens övertagande av viss del av till Vasa sjukhus hörande mark. Staden har vid sin behandling i stadskollegiet av generalplanen för Chalmers tekniska högskola inte motsatt sig att ifrågavarande markområde upplåtes till kronan. Stadsplanen utgör intet hinder för uppförandet av kemibygnaden och under projekteringsens gång har samråd skett med stadens myndigheter.

Styrelsen har på grund av föreliggande material sökt göra en grov uppskattning av kostnaden för den första byggnadsetappen och därvid kommit fram till en kostnad av cirka 26 miljoner kronor. Styrelsen vill emellertid med skärpa framhålla, att denna kostnad är resultatet av en grov uppskattning, som gjorts på grundval av ett ofullständigt ritningsunderlag och att det kan bli nödvändigt att korrigera detta belopp, när projekteringen nått längre. Styrelsen förväntar sig emellertid, att denna byggnad skall visa sig medföra en jämförelsevis låg kostnad per m² nyttig golvyta. Såsom skäl härför anger styrelsen byggnadens storlek samt det stomsystem och den standardtyp som valts för byggnaden.

Den sammanlagda byggnadsvolymen uppskattas till cirka 95 000 m³. Styrelsen beräknar utvinna drygt 9 000 m² ljusa primäutrymmen och därtill högt räknat 6 000 m² mörka utrymmen, varav troligen drygt 4 500 m² kan komma till användning för laboratorieändamål m. m. Apparathallen får två våningars höjd och till en början en storlek av cirka 600 m². Sedan ritsalarna utrymmts kan hallen ökas med hälften av ritsalsutrymmena eller cirka 250 m². Till undervisningsavdelningen har hittills kalkylerats med tre föreläsningssalar med vardera 120 platser. Då dessa emellertid synes bli helt belagda redan från början, undersökes för närvarande möjligheterna att öka antalet hörsalar till fyra.

Med skrivelse den 27 februari 1961 har *byggnadsstyrelsen* överlämnat ett mellan styrelsen och Göteborgs stad genom dess fastighetsnämnd villkorligt träffat avtal rörande överlåtelse av staden till staten utan ersättning av ett i stadsdelen Johanneberg beläget område, utgörande del av Vasa sjukhusområde. Ifrågavarande markupplåtelse avses skola skapa förutsättningar för uppförande av en nybyggnad för avdelningen för kemi enligt styrelsens tidigare redovisade förslag.

Stadsfullmäktige i Göteborg har den 26 januari 1961 för sin del godkänt förevarande avtal. Stadsfullmäktiges beslut har vunnit laga kraft.

Avtalet är av följande lydelse. (Till avtalet fogad bilaga har här uteslutits.)

»Emellan Kungl. Maj:tt och Kronan genom Kungl. byggnadsstyrelsen, här nedan kallad Kronan, samt Göteborgs stad genom dess fastighetsnämnd, här nedan kallad staden, träffas härmed följande

A V T A L

Staden överlåter till Kronan med äganderätt och utan ersättning samt i gravationsfritt skick ett område om 3 762,5 m² av stadsägan nr 8 503 i stadsdelen Johanneberg, vilket område å bifogade av stadsingenjören Hugo Hofflander i april 1954 upprättade förslag till tomtindelning inom 31 kvarteret Talltitan i Johanneberg utmärkts med röda begränsningslinjer.

Som villkor för överlåtelsen gäller att de byggnader, som komma att uppföras å området, skola användas för Chalmers tekniska högskolas eller till högskolan anknutna institutioners behov eller eljest för undervisning och forskning.

Kronan må ej till annan överlåta området.

Skulle Kronan ej längre bruka området i enlighet med det för överlåtelsen uppställda villkoret beträffande områdets användande, skall området jämte därå uppförda byggnader utan ersättning samt i gravationsfritt skick återgå till staden.

För överlåtelsen skola ytterligare följande villkor gälla:

1) Området skall av Kronan tillträdas omedelbart efter det att detta avtal enligt vad i mom. 13) här nedan säges blivit giltigt.

2) Staden tillhandahåller alla för lagfart erforderliga handlingar med undantag av mätningshandlingar. Kostnaden för ifrågavarande områdes avskiljande betalas av Kronan.

3) Alla för området utgående skatter, utskylder och andra onera betalas i den mån de belöpa å tiden före tillträdesdagen av staden samt i övrigt av Kronan.

4) Kronan fritages från skyldighet att för området utgiva bidrag till gatukostnad.

5) Parterna förklara sig beredda att efter framställning från endera sidan upptaga förhandlingar om de smärre jämkningar i ovannämnda områdes gränser, som kunna visa sig nödvändiga eller lämpliga.

6) Ritningar till nybyggnad inom det överlåtna området samt till mera omfattande ändringar eller tillbyggnader skola, innan arbetena påbörjas, överlämnas till fastighetsnämnden för kännedom.

7) Därest till följd av områdets bebyggande inom området befintliga elektriska ledningar måste flyttas, skall staden på Kronans bekostnad ombesörja erforderlig flyttning.

Kronan skall på egen bekostnad ombesörja erforderlig flyttning av inom området befintlig telefonledning.

8) Stadens arbetslöshetsnämnd äger att fram till den 1 november 1961 utnyttja de å området delvis belägna byggnader, som för närvarande disponeras av nämnden. Därest nämnden icke skulle kunna erhålla nya lokaler för sin verksamhet den 1 november 1961, skola förhandlingar upptagas mellan parterna angående rätt för nämnden att även efter denna tidpunkt utnyttja ifrågavarande byggnader. Sedan dessa byggnader utrymts, skall Kronan övertaga dem utan ersättning.

9) Blivande byggnader å området få icke förläggas närmare gränsen mellan det överlåtna området och återstoden av stadsägan nr 8 503 än aderton

meter. Byggnaderna må ej heller uppföras så, att dagsljusförhållandena å återstående del av stadsägan nr 8 503 i högre grad försämrats.

10) Det åligger Kronan att på egen bekostnad inom området anlägga och underhålla skilda servisleddningar för spillvatten och regnvatten för att staden skall ha möjlighet att framledes avleda vattnet i skilda avloppssystem, samt anordna vattenavledningen så, att granne ej besväras.

11) Det åligger Kronan att på egen bekostnad uppsätta och underhålla ändamålsenligt stängsel i gränsen mellan Kronans område samt återstående del av stadsägan nr 8 503.

12) Kronans renhållningsskyldighet inom och invid området skall fullgöras enligt gällande ordningsföreskrifter.

13) Detta avtal är giltigt endast under förutsättning att detsamma godkännes av stadsfullmäktige i Göteborg genom lagkraftätagande beslut samt av Kungl. Maj:t.»

Y t t r e a r b e t e n

Till bestridande av kostnaderna för vissa yttre arbeten har byggnadsstyrelsen beräknat en medelförbrukning under nästa budgetår av 2 000 000 kronor. I anslutning härtill anför styrelsen i huvudsak:

I samband med nu pågående och planerade byggnadsarbeten vid högskolan erfordras omläggningar och utbyggnader av vägar, parkeringsplatser och utvändiga ledningar för värme-, vatten-, avlopps-, el- och gasförsörjningen liksom utbyggnad av värmecentral och telefonväxel m. m. Preliminära planer föreligger i sådan utsträckning, att åtgärder i samband med de nu pågående arbetena kan utföras såsom delar av framtida större system. För de kommande utbyggnaderna erfordras emellertid en utförligare planläggning, vilket arbete är påbörjat.

Redan de arbeten, som företas under budgetåret 1961/62, kräver vissa yttre arbeten. För administrationsbyggnadens tillkomst erfordras t. ex. vägomläggning, omläggning av avloppsledning, framdragande av en värmekulvert, terrängtrappa för gångtrafik m. m. Vidare bör entrévägen från Gibraltargatan jämte vissa parkeringsplatser iordningställas.

Några kostnadsberäkningar av arbeten, som är oundgängligen nödvändiga under budgetåret 1961/62 föreligger ännu ej men styrelsen har skäl att anta, att kostnaderna för de yttre arbetena kan komma att uppgå till sådan storleksordning under en femårsperiod, att, i avvaktan på fullständigare utredningar, 2 000 000 kronor bör beräknas för nästa budgetår.

Investeringsplan

Beträffande frågan om investeringsplaner för universiteten och Chalmers tekniska högskola torde få hänvisas till årets statsverksproposition (bilagan 30, kapitalbudgeten, punkten 3).

Medelsanvisningen för byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola synes för nästa budgetår böra begränsas till 8 447 000 kronor. I samråd med byggnadsstyrelsen har på basis härav uppgjorts följande investeringsplan för budgetåren 1960/61 och 1961/62. Vid uppgörandet av investeringsplanen har utöver förevarande medelsanvisning räknats med dels en medelsreservation av 3 273 000 kronor vid ingången av innevarande

budgetår, dels anslaget för budgetåret 1960/61 uppgående till 12 200 000 kronor, dels 900 000 kronor som beviljats ur anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. De tillgängliga medlen för byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola för budgetåren 1960/61 och 1961/62 beräknas sålunda till (8 447 000 + 3 273 000 + 12 200 000 + 900 000 =) 24 820 000 kronor, varav 8 920 000 kronor beräknas bli förbrukade under innevarande budgetår och 15 900 000 kronor under nästa budgetår.

Byggnadsföretag	Beräknad byggnadskostnad (1 000-tal kr.)		Faktisk t. o. m. 30/6 1960	Medelsförbrukning (1 000-tal kr.)	
	Tidigare	Per 1/7 1960		Beräknad för 1960/61	Beräknad för 1961/62
I. Företag påbörjade före 1/7 1960					
Avslutande arbeten för Chalmers byggnadskommitté		20 002	19 652	350	—
Ändringsarbeten för avdelningen för arkitektur	25	25	21	4	—
Omändring av experimentverkstaden till övningslaboratorium för fysik	70	70	63	6	—
Nybyggnad för avdelningen för elektroteknik samt hörsalsbyggnader	7 600	7 600 ¹	1 560	4 500	900
Nybyggnad för övningslaboratorium för fysik	6 500	7 300	6	2 500	4 800
Ombyggnad av Holtermanska sjukhuset, etapp I		700	34	660	—
Summa I		35 697	21 336	8 020	5 700
II. Företag avsedda att påbörjas 1960/61					
Administrationsbyggnad jämte hörsal	1 000	1 900	—	100	1 500
Summa II	1 000	1 900	—	100	1 500
III. Företag avsedda att påbörjas senare					
Nybyggnad för avdelningen för kemi		ca 26 000 000	12	600	7 000
Yttre arbeten			—	200	1 700
Summa III			12	800	8 700
Summa I—III			21 348	8 920	15 900

¹ Prisläget den 1 juli 1957.

3. Inredning och utrustning av nya lokaler

Under rubriken Chalmers tekniska högskola: Inredning och utrustning av nya lokaler har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 2 640 000 kronor. Detta anslag disponeras på sätt framgår av s. 652 i statsliggaren.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor hemställer, att 4 250 000 kronor anvisas för nästa budgetår till inredning och utrustning av vissa institutioner m. m. vid högskolan, samt att nämnden dessutom bemyndigas att beställa inredning och utrustning för övningslaboratorierna för fysik och för kemi intill ett värde av tillhoppa 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63. Utrustningsnämndens ifrågavarande förslag framgår av följande sammanställning.

Institution m. m.	Anslags- belopp, kronor	Beställnings- bemyndigande, kronor
Institutionen för elektricitetslära och elektrisk mätteknik	735 000	—
Institutionen för telekommunikation	220 000	—
Institutionen för allmän teleteknik	575 000	—
Administrationsbyggnad m. m.	540 000	—
Övningslaboratorium för fysik	1 300 000	400 000
Institutionen för matematisk fysik	70 000	—
Lokaler för utbildning av civilingenjörer på atomenergiområdet ..	300 000	—
Övningslaboratorium för kemi	510 000	200 000
Summa kronor	4 250 000	600 000

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Institutionerna för elektricitetslära och elektrisk mätteknik, för telekommunikation samt för allmän teleteknik. Nybyggnaden för institutionerna för telekommunikation och för allmän teleteknik inom det s. k. Nya Chalmersområdet beräknas vara inflyttningsklar våren 1961. Sedan nybyggnaden färdigställt, skall enligt 1958 års generalplan för högskolans utbyggnad hittillsvarande lokaler för de båda institutionerna tillföras institutionen för elektricitetslära och elektrisk mätteknik. Sistnämnda institution erhåller därjämte vissa smärre utrymmen i nybyggnaden. De beräknade totalkostnaderna för inredning och utrustning av ifrågavarande tre institutioner uppgår enligt institutionschefernas av nämnden i vissa avseenden kompletterade förslag till 5 050 000 kronor. Nämnden beräknar för egen del kostnadsramarna för inredning och utrustning av institutionerna till sammanlagt 3 890 000 kronor, därav för institutionen för elektricitetslära och elektrisk mätteknik 1 050 000 kronor, för institutionen för telekommunikation 1 100 000 kronor samt för institutionen för allmän teleteknik 1 740 000 kronor. Medelstildelningarna till institutionerna synes emellertid enligt nämnden kunna minskas med 130 000 kronor i förhållande till anslagsramarna, motsvarande vissa vid utgången

av budgetåret 1959/60 förefintliga anslagsreservationer avseende institutionen för telekommunikation.

För inredning och utrustning av ifrågavarande tre institutioner har för innevarande budgetår anvisats tillhopa 1 300 000 kronor. Vid bifall till nämndens förslag erfordras sålunda ytterligare (3 890 000 — 130 000 — 1 300 000 =) 2 460 000 kronor. En väsentlig del av de beräknade anslagsmedlen eller 930 000 kronor kan dock enligt nämnden beviljas senare än för budgetåret 1961/62. Nämnden förordar därför att medelstillelningen för nämnda budgetår bestämmes till (2 460 000 — 930 000 =) 1 530 000 kronor. Av detta belopp belöper 735 000 kronor på institutionen för elektricitetslära och elektrisk mätteknik, 220 000 kronor på institutionen för telekommunikation samt 575 000 kronor på institutionen för allmän teleteknik.

Administrationsbyggnad m. m. Ifrågavarande nybyggnad — som avses skola omfatta, förutom kansli lokaler och telefonväxel, även en hörsal m. m. — beräknas enligt nämnden kunna tagas i bruk senast under hösten 1962. I förhållande till den tidigare, i nämndens anslagsframställning för innevarande budgetår redovisade tidsplanen innebär detta en försening med omkring ett år. I nämnda anslagsframställning uppgavs inrednings- och utrustningskostnaderna till preliminärt 220 000 kronor, vartill kom cirka 230 000 kronor för en för högskolan gemensam telefonväxel. I överensstämmelse med förslag av nämnden beviljades sedermera för innevarande budgetår ett utrustningsanslag av 50 000 kronor. Härjämte meddelades beställningsbemyndigande — huvudsakligen avsett för beställning av telefonväxeln — på 300 000 kronor. Den tidigare gjorda preliminära beräkningen av inrednings- och utrustningskostnaderna för byggnadsföretaget har nu på nämndens anmodan överarbetats inom högskolan. Den härvid framräknade totalkostnaden för utrustningen — 357 000 kronor — innebär i förhållande till tidigare beräkning en kostnadsökning av 137 000 kronor. Denna har väsentligen föranletts av att en ökning av byggnadsprogrammet befunnits nödvändig. Bland annat har föreläsningssalen numera dimensionerats för 300 platser mot tidigare 147. Nämnden har vid sin prövning kommit till att ifrågavarande inredning och utrustning bör kunna ske inom en kostnadsram av 330 000 kronor. I detta belopp ingår kostnaderna för en bokföringsmaskin och en transportbil. I förhållande till högskolans utrustningsförslag innebär vad nämnden sålunda föreslagit en besparing med 27 000 kronor.

Beträffande telefonväxeln synes det nämnden uppenbart att i vart fall institutionerna på området för nya Chalmers bör betjänas av en central telefonväxel. Kostnaden för en anläggning med 540 anknytningar beräknas till i runt tal 260 000 kronor. Frågan om en utvidgning av telefonväxeln framdeles bör enligt nämnden föregås av ytterligare överväganden av främst frågan om de interna teleföbindelserna inom högskolan.

De nu beräknade inrednings- och utrustningskostnaderna — 330 000

respektive 260 000 kronor eller tillhopa 590 000 kronor — bör, framhåller nämnden, minskas med 50 000 kronor, motsvarande det utrustningsanslag som anvisats för ändamålet för innevarande budgetår. Sammanlagt bör alltså 540 000 kronor anvisas för nästa budgetår enligt nämndens beräkningar.

Övningslaboratorium för fysik. Institutionen för fysik är tillsammans med institutionerna för fysikalisk, organisk och oorganisk kemi m. fl. inrymd i ett på 1920-talet uppfört större byggnadskomplex på Nya Chalmersområdet. För kemiinstitutionerna planeras en nybyggnad inom samma område, vilken beräknas — helt eller delvis — kunna tagas i bruk tidigast år 1963. För närvarande pågår enligt nämnden sprängningsarbeten för en tillbyggnad av det äldre byggnadskomplexet. Härför har på komplexets östra sida en yttre större trappanläggning och två mindre flygelbyggnader bortrivits. Tillbyggnaden — vanligen kallad »trapphuset» — uppföres i fyra våningar och omfattar cirka 17 100 kubikmeter. Under en övergångstid — intill dess undervisningslokaler står färdiga i det blivande nybygget för kemiinstitutionerna — avses utrymmena i trapphuset bli delade mellan övningslaboratorierna i kemi och fysik för att därefter enligt nämnden i stort sett helt tagas i anspråk för fysikundervisningen. Ledigblivande lokaler inom det äldre byggnadskomplexet kommer också att övertagas av fysikinstitutionen, upplyser nämnden.

Nämnden erinrar om att för innevarande budgetår anslag beviljats med 300 000 kronor för inredning och utrustning av ifrågavarande övningslaboratorium för fysik. Härjämte har 70 000 kronor av annat anslag ställts till nämndens förfogande för nyanskaffning av apparater m. m. för ökning av utbildningskapaciteten i ämnet fysik för studerande vid universitetet i Göteborg.

Vid beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår har nämndens utgångspunkt varit, att behörig laborationsundervisning skall kunna redan från början av höstterminen 1962 meddelas — förutom i de provisoriska laboratorieutrymmena inom den medicinska fakultetens byggnader — i den del av trapphuset, som kan stå till förfogande för fysikundervisningen. Efter ingående överväganden har nämnden kommit till, att för inredning och utrustning för övningslaboratoriet i fysik för nästa budgetår erfordras 1 300 000 kronor jämte ett beställningsbemyndigande på 400 000 kronor. Därefter återstående anslagsbehov — som enligt nämnden ännu inte kan överblickas — bör tillgodoses genom anslag för budgetåret 1962/63.

Institutionen för matematisk fysik. Ifrågavarande institution har sina nuvarande lokaler vid Storgatan inom kvarteret Kronoberg i Göteborg. Institutionen skall med anledning av den pågående successiva utflyttningen av institutioner från Gamla Chalmersområdet erhålla nya institutionslokaler i det tidigare omnämnda trapphuset. För de nya institutionslokalerna erfordras enligt nämnden viss ny laboratorieinredning samt

nyanskaffning av möbler m. m. Efter verkställd granskning i sedvanlig ordning av institutionsföreståndarens utrustningsförslag finner nämnden, att den erforderliga nyanskaffningen bör kunna hållas inom en kostnadsram av 70 000 kronor. Detta belopp föreslås skola anvisas för nästa budgetår.

Lokaler för utbildning av civilingenjörer på atomenergiområdet. Någon slutlig planering för anskaffande av permanenta lokaler för ifrågavarande utbildning har inte skett. Tills vidare måste därför provisoriska lokaler disponeras för de tre ämnena kärnkemi, reaktorfysik och reaktorteknologi. För att vederbörlig laborationsundervisning skall kunna meddelas och forskning i avsedd omfattning bedrivs inom de kärnkemiska och reaktorfysiska institutionerna är det, framhåller nämnden, synnerligen behövligt med en snar komplettering och förbättring av den befintliga utrustningen. Nämnden förordar, att för nästa budgetår utrustningsanslag beviljas för ändamålet med tillhoppa 300 000 kronor. Av detta belopp avser 200 000 kronor utrustning av en apparathall för laborationer i reaktorfysik och i runt tal 100 000 kronor nyanskaffning för den kärnkemiska institutionen av en mångkanalanalysator med tillbehör samt en universalräknare. Det är emellertid nämndens avsikt att innan ett ställningstagande sker till förslagets enskildheter inhämta yttrande därom från statens råd för atomforskning. Den slutliga anskaffningen bör sedermera inom ramen för det anslag som beviljas anpassas efter vad som kan komma fram i rådets blivande yttrande.

Övningslaboratorium för kemi. I avvaktan på att det planerade övningslaboratoriet för kemi i den blivande nya kemibyggnaden färdigställt är enligt utrustningsnämnden avsikten att för läroåret 1962/63 provisoriskt förlägga övningslaboratoriet till det s.k. trapphuset, vilket beräknas stå färdigt till sagda läroår. Den inredning och utrustning som behöver anskaffas redan för detta provisorium kommer enligt nämnden att i stort sett helt överflyttas till det blivande övningslaboratoriet i nybyggnaden för kemiinstitutionerna. Nämnden beräknar kostnadsramen för inredning och utrustning av det provisoriska övningslaboratoriet i kemi till 910 000 kronor. Av detta belopp belöper på fysikalisk kemi 310 000 kronor, på organisk kemi 320 000 kronor och på oorganisk kemi 280 000 kronor. För inredning och utrustning av ifrågavarande övningslaboratorium har för innevarande budgetår anvisats 200 000 kronor, varjämte beställningsbemyndigande meddelats på likaledes 200 000 kronor. Vid bifall till nämndens förslag erfordras alltså ytterligare (910 000 — 200 000 =) 710 000 kronor. Medelsbehovet synes enligt nämnden kunna tillgodoses genom anslag för budgetåren 1961/63, trots att inflyttning beräknas kunna ske redan vid början av höstterminen 1962. För nästa budgetår beräknar nämnden det erforderliga anslaget till 510 000 kronor under förutsättning att ett beställningsbemyndigande på 200 000 kronor meddelas, motsvarande återstående anslagsbehov.

4. Departementschefen

Jag torde få erinra om att i årets statsverksproposition (bilagan 30, kapitalbudgeten, punkten 3) föreslagits, att det nuvarande systemet med s. k. kollektivanslag från och med nästa budgetår såtillvida kompletteras, att särskilda investeringsplaner fastställas för universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm samt Chalmers tekniska högskola. Åskandena avseende investeringsanslag för nästa budgetår till *nybyggnader* för Chalmers tekniska högskola torde sålunda få redovisas i form av en dylik investeringsplan. Innan jag tar ställning till denna plan i dess helhet, torde jag få beröra de byggnadsföretag vid högskolan, vilka är aktuella under nästa budgetår.

Beträffande nybyggnaden för avdelningen för elektroteknik samt hörsalsbyggnader räknar byggnadsstyrelsen med att kostnadsramen av 7 600 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1957 icke skall behöva överskridas trots den allmänna byggnadskostnadsstegring, som inträffat sedan denna tidpunkt. Enligt vad jag inhämtat av styrelsen beräknas nämnda byggnader vara färdiga i sådan tid, att undervisning i lokalerna kan ske från och med höstterminen 1961.

I fråga om byggnadsarbetena för övningslaboratorium för fysik räknar jag med att dessa skall kunna bedrivas i sådan takt, att lokalerna kan tagas i bruk höstterminen 1962.

Kostnadsramen för administrationsbyggnaden jämte hörsal — enligt prisläget den 1 juli 1957 beräknad till 1 000 000 kronor — anges av byggnadsstyrelsen i det nu föreliggande förslaget till 1 900 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960. Merkostnaden till följd av inträffad prisstegring under tiden den 1 juli 1957 — den 1 juli 1960 kan beräknas till cirka 100 000 kronor. Återstoden av kostnadsökningen — 800 000 kronor — beror på att byggnadsprogrammet utökats. Sålunda har hörsalen nu dimensionerats för 300 platser mot tidigare cirka 150. De egentliga administrationslokaler-na har enligt vad jag inhämtat från byggnadsstyrelsen utökats från ursprungliga cirka 1 000 m² till cirka 1 300 m². Vidare innefattar förslaget nu — i motsats till tidigare — skyddsrum samt lokaler för telefonväxel, transformatorstation och ställverk. Den kostnadsökning, som hänför sig till utökningen av hörsalen, kan uppskattas till cirka 250 000 kronor, medan de övriga tillkommande utrymmena beräknas medföra en merkostnad av cirka 550 000 kronor. Behov synes föreligga av en hörsal av den storlek som föreslagits, vilket bl. a. torde möjliggöra gemensamma föreläsningar för studerande från flera avdelningar. Med hänsyn härtill och då intet synes vara att invända mot utökningen av byggnadsprogrammet i övrigt anser jag mig böra tillstyrka, att förevarande byggnadsföretag utföres i enlighet med det nu föreliggande förslaget och att kostnadsramen 1 900 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960 accepteras.

För uppförande av administrationsbyggnaden jämte hörsal krävs, att överenskommelse ernås med Göteborgs stad i viss markfråga. Förhandlingar härom pågår. Under förutsättning att slutlig överenskommelse kan träffas tämligen snart räknar jag med att administrationsbyggnaden jämte hörsalen skall kunna vara färdigställda i slutet av 1962.

Innan jag går närmare in på frågan om nybyggnad för avdelningen för kemi vill jag erinra om att i årets statsverksproposition (bilagan 30, kapitalbudgeten s. 2) uttalats, att det i vissa fall med hänsyn till nödvändigheten av att snabbast möjligt få erforderliga lokaler färdigställda befunnits ofrånkomligt att redan för nästa budgetår äska medel för byggnadsarbetenas igångsättande, ehuru program- och projekteringsarbetet ännu inte avslutats. Nämnda uttalande är tillämpligt beträffande nybyggnaden för avdelningen för kemi. Till byggnadsföretaget har medel visserligen tidigare anvisats, men program- och projekteringsarbetet är ännu inte avslutat. I detta sammanhang vill jag även erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1960 medgivit, att sprängningsarbeten må under vissa förutsättningar påbörjas och utföras för nybyggnaden för avdelningen för kemi. Genom samma beslut har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det fortsatta programmerings- och projekteringsarbetet beträffande nybyggnaden, vilken avses skola disponeras för i första hand den kemiska ämnesgruppen och därtill angränsande ämnen vid såväl Chalmers tekniska högskola som universitetet i Göteborg, skall utföras av byggnadsstyrelsen och naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg samt att byggnadsstyrelsen skall inkomma till Kungl. Maj:t med förslag till huvudritningar m. m. Enligt vad jag inhämtat har arbetet med programmeringen och projekteringen framskridit så långt, att huvudritningar torde kunna underställas Kungl. Maj:t omkring den 1 juli 1961. Den av byggnadsstyrelsen redovisade totalkostnaden för nybyggnaden — 26 000 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960 — grundar sig på en mycket grov uppskattning. Först i samband med att nämnda huvudritningar upprättas torde en mera tillförlitlig kostnadsberäkning kunna presenteras. I avvaktan härpå torde emellertid den nu preliminärt beräknade totalkostnaden — 26 000 000 kronor — kunna godtagas. Jag utgår från att det i samband med framställning om investeringsmedel för byggnadsföretaget för budgetåret 1962/63 skall vara möjligt att redovisa en mera genomarbetad kostnadsberäkning. Jag räknar med att de egentliga byggnadsarbetena skall kunna påbörjas i augusti i år och sedan bedrivas i sådan takt, att en första etapp av nybyggnaden skall kunna tagas i bruk höstterminen 1963.

Byggnadsstyrelsen har med Göteborgs stad genom dess fastighetsnämnd träffat avtal angående viss marköverlåtelse till staten. Genom nämnda avtal, vilket godkänts av stadsfullmäktige i Göteborg, erhålles tomtmark för nybyggnaden för avdelningen för kemi. Jag kommer senare denna dag att hemställa om Kungl. Maj:ts godkännande av detsamma.

I samband med de av mig här berörda byggnadsarbetena torde det vara nödvändigt att vissa yttre arbeten utföres. I investeringsplanen har därför medel beräknats även för detta ändamål.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört, föreslår jag, att den tidigare redovisade investeringsplanen godkännes. Jag beräknar således medelsförbrukningen under nästa budgetår till 15 900 000 kronor, av vilket belopp 8 447 000 kronor torde böra anvisas under förevarande investeringsanslag. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera planen i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledes av eventuell allmän byggnadskostnadsstegring.

Såsom framgått av det föregående har utrustningsnämnden för universitet och högskolor föreslagit en medelsanvisning för nästa budgetår till *inredning och utrustning av nya lokaler* vid högskolan av sammanlagt 4 250 000 kronor. Förslaget innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 1 610 000 kronor. Därjämte har utrustningsnämnden föreslagit bemyndigande för nämnden att beställa inredning och utrustning till ett värde av tillhoppa 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63. Utrustningsnämndens förslag finner jag välgrundade. Jag förordar därför att medel beräknas och beställningsbemyndigande lämnas i enlighet med nämndens förslag.

Under erinran om vad jag i årets statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, inledningsvis anfört angående ändrad litteraindelning m. m. föreslår jag, att medel till de med förevarande anslag avsedda ändamålen från och med nästa budgetår anvisas under anslagsrubriken *Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola*. Vid utgången av innevarande budgetår förefintlig behållning på det nuvarande anslaget torde få överföras till det nya anslaget.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor;

b) medgiva, att inredning och utrustning för övningslaboratorium för fysik och för övningslaboratorium för kemi vid Chalmers tekniska högskola må beställas till ett värde av högst 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

c) till *Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor.

III. Högre teknisk utbildning och forskning i Lund

1. Inledning

I propositionen 1960:119 förordades, att i Lund snarast skulle skapas förutsättningar för påbörjande av utbildning av civilingenjörer. Vidare förordades, att utbildningen huvudsakligen skulle erhålla den omfattning och fördelning på skilda avdelningar, som föreslagits i 1955 års universitetsutrednings betänkande »Universitet och högskolor i 1960-talets samhälle» (SOU 1959:45). Slutligen förordades, att en organisationskommitté under uppbyggnadsskedet skulle leda verksamheten vid den nya utbildningsenheten i huvudsak på sätt som sker exempelvis under uppbyggandet av den medicinska högskolan i Umeå.

Riksdagen har godkänt de sålunda förordade riktlinjerna (Sä. u. 1; Rskr 327).

Statsmakternas ifrågavarande beslut innebär med avseende på uppbyggnadstakten, att utbildningen av civilingenjörer i Lund skall påbörjas hösten 1961 för 30 studerande inom en avdelning för teknisk fysik. I sin helhet avses intagningskapaciteten vid detta tredje lärosäte för högre teknisk utbildning och forskning hösten 1965 uppgå till 433 studerande, fördelade med 30 på nyssnämnda avdelning för teknisk fysik, 100 på en avdelning för maskinteknik, 100 på en avdelning för elektroteknik, 120 på en avdelning för väg- och vattenbyggnad, 55 på en avdelning för kemi samt 28 på en avdelning för arkitektur.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsattes den 3 juni 1960 en organisationskommitté, bestående av högst tio ledamöter, med uppgift att verkställa närmare utredningar och avgiva förslag angående anordnande av högre teknisk utbildning och forskning i Lund.

Kommittén¹ har antagit namnet *Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund*.

Genom beslut den 30 december 1960 har Kungl. Maj:t meddelat vissa bestämmelser beträffande den provisoriska organisationen av den högre tekniska undervisningen och forskningen i Lund (i beslutet benämnd tekniska högskolan i Lund), att lända till efterrättelse tills vidare från och med den 1 januari 1961.

¹ Direktören Hj. Olson, ordförande, professorn S. von Friesen, professorn N. Gralén, professorn T. Gustafson, disponenten A. Laudon, avdelningschefen L. Lindmark, byggnadsrådet R. af Malmborg, t. f. avdelningschefen S. Moberg, professorn Å. Pleijel och professorn R. Woxén.

Organisationskommittén har i skrivelse den 29 september 1960 gjort framställning angående högskolans medelsbehov för nästa budgetår till bl. a. avlöningar, omkostnader, materiel m. m. samt inredning och utrustning av nya lokaler. Vidare har organisationskommittén i särskild framställning samma dag framlagt förslag om investeringsanslag till nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund. Härjämte har byggnadsstyrelsen med särskilda skrivelser den 2 december 1960 och den 24 januari 1961 för Kungl. Maj:ts godkännande överlämnat tre mellan å ena sidan byggnadsstyrelsen och Lunds universitet och å andra sidan Lunds stad träffade avtal, avseende vissa fastighetsfrågor i Lund. Över avtalen har utlåtanden avgivits den 19 december 1960 av statskontoret, den 27 januari 1961 av universitetskanslern och den 8 februari 1961 av riksräkenskapsverket. Slutligen har byggnadsstyrelsen i samråd med organisationskommittén i skrivelse den 20 februari 1961, efter ytterligare utredning av frågan om investeringsanslag till nybyggnader för den högre tekniska utbildningen och forskningen i Lund, framlagt förslag rörande ifrågavarande investeringsanslag.

2. Organisationskommitténs anslagsäskanden för budgetåret 1961/62

Organisationskommittén har i sin förut redovisade skrivelse den 29 september 1960 angående vissa medelsbehov för högskolan inledningsvis anfört huvudsakligen följande.

Organisationskommittén har i enlighet med sina direktiv utgått från att den tekniska högskolan i Lund (LTH) skall vara helt likvärdig med tekniska högskolan i Stockholm (KTH) och Chalmers tekniska högskola (CTH) men har härutöver förutsatt, att de tre högskolorna ges i viss mån olika utformning och att forskningsmöjligheterna inom olika ämnesområden i viss grad koncentreras. Avsikten härmed är att med rimlig kapitalinvestering och begränsad tillgång på kvalificerade forskare uppnå från landets synpunkt bästa möjliga sammanlagda resultat.

I ett från dessa utgångspunkter på kommitténs uppdrag utarbetat utkast till läroplan och erforderliga lärartjänster m. m. har läroplanerna för de olika avdelningarna utformats så, att minsta möjliga antal laborationer skall utföras under de första åren — detta för att största möjliga tidsfrist skall vinnas för uppförande av erforderliga laboratoriebyggnader. Vidare har särskilt beaktats, att minsta möjliga antal professorer skall behöva inrättas under de två första budgetåren — detta framförallt för att rekryteringen av lämpliga kandidater skall underlättas.

Från anslagssynpunkt är för nästa budgetår endast avdelningen för teknisk fysik (avd. F) berörd, och till denna förutsättes en intagning av 30 studerande. Emellertid måste särskild hänsyn även tas till avdelningen för elektroteknik (avd. E), till vilken en intagning av 50 studerande skall ske budgetåret 1962/63, samt till att undervisningen för de tekniska fysikerna

och för elektroteknikerna i icke oväsentlig grad skall vara gemensam. Vissa huvuddrag av organisationen för dessa avdelningar och för verksamheten i övrigt vid den tekniska högskolan i Lund är självfallna. Utan ytterligare utredningar kan därför redan nu definitiv ställning tas till vissa delar av högskolans organisation.

A. Avlöningar

Organisationskommittén beräknar medelsbehovet till avlöningar vid högskolan för nästa budgetår till sammanlagt 576 000 kronor. Kommitténs beräkningar grundar sig på följande förslag.

- 1) professur i matematik,
- 2) professur i mekanik,
- 3) professur i hållfasthetslära,
- 4) professur i teoretisk elektroteknik från och med budgetåret 1962/63 (principbeslut),
- 5) professur i elektrisk mätteknik från och med budgetåret 1962/63 (principbeslut),
- 6) ett universitetslektorat i vart och ett av ämnena matematisk fysik, numeriska beräkningsmetoder och fysik,
- 7) speciallärare i ritteknik, arvode 4 140,
- 8) tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter (kostnad 134 000 kronor),
- 9) tre kanslibiträden i Ae 7,
- 10) en expeditionsvakt i Ae 7,
- 11) arvoden och särskilda ersättningar (kostnad 140 000 kronor),
- 12) kompensation för höjda folkpensionsavgifter (kostnad 5 900 kronor).

Av organisationskommitténs motivering för förslagen inhämtas huvudsakligen följande.

P u n k t 1. Med hänsyn till den helt grundläggande karaktär som matematikundervisningen har och till det stora antal licentiander som erfarenhetsmässigt kan beräknas i detta ämne synes det ofrånkomligt, att en professur i matematik inrättas från och med nästa budgetår. Belastningen vid de matematiska institutionerna vid Lunds universitet är sådan, att dessa institutioner icke kan svara för den för de tekniska fysikerna erforderliga undervisningen.

P u n k t 2. Mekanik är liksom matematik ett grundläggande ämne vid de tekniska högskolorna. Vid de två andra tekniska högskolorna finns tillhoppa tre professorer i mekanik. Även vid tekniska högskolan i Lund föreligger redan för nästa budgetår ett ofrånkomligt behov av en professur i ämnet.

P u n k t 3. Undervisningen i hållfasthetslära avses meddelad för avdelningarna F, M (avdelningen för maskinteknik) och E med den största kursen förlagd till F samt härjämte en mindre kurs för avdelning K (avdel-

ningen för kemi). Ämnet är av sådan omfattning och art, att det redan från början måste företrädas av professur.

P u n k t 4. Ämnet teoretisk elektroteknik är av grundläggande karaktär för avdelningarna F och E och måste representeras av en professur. Professuren erfordras för avdelning F från och med budgetåret 1962/63, men principbeslut om dess inrättande bör fattas av 1961 års riksdag för att åtgärder för professurens tillsättande skall kunna igångsättas vid sådan tidpunkt, att den om möjligt blir tillsatt från och med höstterminen 1962. Det är nämligen av största betydelse att vid högskolan nyinrättade professurer i möjligaste mån hunnit tillsättas med ordinarie innehavare innan undervisningen börjar, dels för att undervisningsplanerna skall kunna uppläggas på bästa sätt och dels för att den förste innehavaren av varje professur skall få tillfälle att delta vid planerandet och uppbyggandet av sin institution.

P u n k t 5. Ämnet elektrisk mätteknik är vid tekniska högskolan i Stockholm representerat av en självständig laboratur, och denna högskola har under ett antal år äskat att laboraturen omvandlas till professur. Vid Chalmers tekniska högskola ingår ämnet i en professur i elektricitetslära och elektrisk mätteknik, och man strävar inom denna högskola efter att få professuren uppdelad. Organisationskommittén ifrågasätter, huruvida tre professurer i elektrisk mätteknik bör komma till stånd inom landet. Om så icke bedömes vara fallet, bör emellertid i första hand tekniska högskolan i Lund tillgodoses med professur, särskilt som man under de tänkta kurserna i kärnfysik och kärnfysikalisk mätteknik i kombination med en professur i elektrisk mätteknik skulle kunna åstadkomma en specialisering och ett centrum för forskning inom området. Samtidigt skulle professuren i elektrisk mätteknik säkerligen på ett befruktande sätt kunna vara till nytta för åtskilliga av Lunds universitets institutioner. Kommittén avser att i nästa års petita framlägga närmare motivering för professurens inrättande och samtidigt utveckla sambandet mellan undervisning och forskning i detta ämne och i fysik och i kärnfysik.

P u n k t 6. Det grundläggande ämnet matematisk fysik avses i analogi med förhållandena vid de nuvarande två tekniska högskolorna uppdelat i en huvuddel, matematisk fysik, samt i delarna vektoralgebra och vektoranalys. Under det första läsåret föreslås undervisning endast meddelad i vektoralgebra och i vektoranalys. Under nästa budgetår liksom under budgetåret 1962/63 kan undervisningsfrågan lösas genom att ett universitetslektorat i matematisk fysik inrättas. Först vid senare tidpunkt blir professur erforderlig.

I det likaledes grundläggande ämnet tillämpad matematik erfordras under det första undervisningsåret endast obligatorisk undervisning i numeriska beräkningsmetoder samt frivillig undervisning i beskrivande geometri och i nomografi. Som följd härav kan under de två första studieåren undervisningsfrågan lösas genom att ett universitetslektorat i numeriska beräkningsmetoder inrättas. Belastningen på de båda universitetslektorerna blir till synes låg under det första året, eftersom endast tekniska fysiker skall undervisas. Å andra sidan förutsättes, att de båda lektorerna skall ha skyldighet att på olika sätt medverka vid organiserandet av högskolan och därmed sammanhängande frågor, varför de säkerligen kommer att tas i anspråk i full utsträckning.

Ämnet fysik är av dominerande betydelse för de tekniska fysikerna, men undervisning i ämnet skall också meddelas mekaniker, elektrotekniker, väg- och vattenbyggare samt kemister. Inrättandet av en professur kan emellertid anstå något, under förutsättning att ett universitetslektorat inrättas från och med nästa budgetår. Lektorn kommer under det första året att — även om antalet studerande blir lågt — bli hårt belastad, då han kommer att få förbereda laborationer och biträda med planerandet av försökslaboratorierna och inköp av erforderlig utrustning.

De tre universitetslektoraten bör redan från början inrättas som ordinarie tjänster, då härigenom rekryteringen till desamma underlättas. Å andra sidan bör föreskrivas, att tjänsterna må uppehållas med vikariatsförordnande, intill dess motsvarande professorer erhållit ordinarie innehavare. Av betydelse är nämligen att vederbörande professor beredes tillfälle att delta i handläggningen av lektoratens tillsättning.

P u n k t 7. Undervisningen i ritteknik kan till en början handhas av en speciallärare. Vid senare tidpunkt torde dubbling börja ske. För avdelning F beräknas undervisningen omfatta 1 veckotimme föreläsningar och 1 veckotimme övningar under en termin.

P u n k t 8. För det första verksamhetsåret beräknas sammanlagt sex assistenttjänster bli erforderliga, nämligen två i matematik, en i mekanik, en i hållfasthetslära, en i tillämpad matematik samt en i fysik. Det bör ankomma på organisationskommittén att besluta om tjänsternas placering inom högskolan.

Medelsbehovet till övningsassistenter beräknas till 31 500 kronor. Vid beräkningen har behovet av ersättning för vakttjänst och skrivningsrättning även beaktats.

P u n k t 9. För nästa budgetår beräknas behov föreligga av tre kansli-biträdestjänster, nämligen en för hållfasthetslära, en gemensam för matematik och mekanik samt en gemensam för tre lektorat. Det bör ankomma på kommittén att fördela dessa tjänster inom högskolan.

P u n k t 10. Med hänsyn till att högskolan under uppbyggnadstiden har att räkna med besvärliga lokalproblem och institutioner belägna på olika platser och på skilda avstånd från själva universitetet beräknas behov föreligga av en gemensam tjänst som expeditjonsvakt i Ae 7.

P u n k t 11. Organisationskommittén kommer bland annat att handha sådana frågor, som åvilar kansliavdelningarna vid de båda andra tekniska högskolorna. Arbetet kommer således att ledas av kommittén, men därutöver anses erforderligt, att en kvalificerad, kommittén underställd befattningshavare stationeras i Lund. Kommittén kommer även att handha ärenden av ekonomisk natur och vara redovisningsskyldig för dessa. Efter samråd med Lunds universitet har det befunnits lämpligt, att universitetets räntekammare biträder kommittén med vissa ekonomiska göromål. Kostnaderna för kommitténs egen verksamhet bör bestridas från en för ändamålet särskilt uppförd delpost under avlöningsanslaget.

Över organisationskommitténs förslag har utlåtanden avgivits av *universitetskanslern* och *överstyrelsen för de tekniska högskolorna*, vilka ej funnit anledning till annan erinran än att de ansett det motiverat, att de tre föreslagna universitetslektoraten redan från början tillsättes med ordinarie innehavare.

B. Omkostnader

Organisationskommittén beräknar högskolans medelsbehov till omkostnader för nästa budgetår till 175 500 kronor, fördelade på följande sätt.

1. Sjukvård	1 000
2. Reseersättningar till organisationskommitténs ledamöter, experter och sekreterare samt högskolans lärare	100 000
3. Bränsle, lyse och vatten	50 000
4. Renhållning och städning	5 500
5. Telefon	4 000
6. Annonsering	5 000
7. Publikationstryck	10 000
	Summa kronor 175 500

Universitetskanslern och *överstyrelsen* har lämnat kommitténs uppskattning av medelsbehovet till omkostnader utan erinran.

C. Materiel m. m.

Organisationskommittén räknar för nästa budgetår med ett medelsbehov av 52 000 kronor till löpande kostnader för materiel m. m.

Universitetskanslern och *överstyrelsen* godtar kommitténs beräkning.

D. Inredning och utrustning av nya lokaler

Organisationskommittén föreslår, att för inredning och utrustning av nya lokaler vid högskolan dels anvisas ett reservationsanslag av 500 000 kronor för nästa budgetår, dels lämnas beställningsbemyndigande intill ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63. Kommittén anför därvid bland annat följande.

Efter samråd med byggnadsstyrelsen har kommittén beräknat kostnaderna för inredning och utrustning av nya lokaler till 400 000 kronor. Behovet avser kontorsmateriel, skrivmaskiner och viss armatur etc. för undervisningslokaler samt lärar- och kontorsrum. För laboratorietrustning — framförallt för ämnet hållfasthetslära — uppskattar kommittén efter samråd med utrustningsnämnden för universitet och högskolor behovet till 100 000 kronor. Tillhoppa erfordras sålunda ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Med hänsyn till den långa leveranstiden för den tyngre utrustningen till laboratoriet för hållfasthetslära och nödvändigheten av att laboratoriet står färdigt i tid bör vidare beställningsbemyndigande lämnas upp till 200 000 kronor.

Universitetskanslern och *överstyrelsen* biträder kommitténs förslag.

3. Mark- och byggnadsfrågor

A. Vissa marköverlåtelse

Såsom inledningsvis redovisats har *byggnadsstyrelsen* med skrivelser den 2 december 1960 och den 24 januari 1961 överlämnat tre mellan byggnadsstyrelsen och Lunds universitet å ena sidan och Lunds stad å den andra träffade avtal (i det följande betecknade avtal I—III) rörande vissa fastighetsöverlåtelse i Lund. Avtalen är upprättade i anslutning till ett av stadsplanarkitekten i Lund i samråd med byggnadsstyrelsen upprättat stadsplaneförslag. Avtalen gäller under förutsättning, att Kungl. Maj:t samt stadsfullmäktige i Lund genom beslut, som vinner laga kraft, godkänner desamma före den 1 juli 1961.

Av byggnadsstyrelsens skrivelse den 2 december 1960 inhämtas följande.

Enligt det med *siffran I* betecknade avtalet överlåter staden utan vederlag till kronan vissa fastigheter och delar av fastigheter invid universitetets och lasarettets nuvarande områden, tillhopa ca 324 000 m². Därjämte förbinder sig staden bl. a. att ersätta kronan med ett belopp, som motsvarar markvärdet av vissa i enskild ägo varande fastigheter, därest kronan, såsom avses, skulle förvärva desamma.

Enligt det med *siffran II* betecknade avtalet överlåter kronan utan vederlag till staden tomterna nr 6 i kv. Maria Magle, nr 3 i kv. Svanelyckan och nr 1 i kv. Mellanvången samt del av tomten nr 9 i kv. Dövtumskolan jämte vissa enligt stadsplaneförslaget såsom gata och parkeringsplatser utlagda markområden. Tomten nr 1 i kv. Mellanvången omfattar 11 970 m² och får enligt gällande stadsplan icke bebyggas utan endast nyttjas för odlingsförsök. Delen av tomten nr 9 i kv. Dövtumskolan omfattar ca 7 500 m² och kommer att utnyttjas för nybyggnad. Gatu- och parkeringsmarken omfattar ca 20 000 m².

Enligt det med *siffran III* betecknade avtalet överlåter staden utan vederlag till kronan de enligt avtal nr II förvärvade tomterna nr 6 i kv. Maria Magle och nr 3 i kv. Svanelyckan, med förbehåll att tomt, som icke framdeles kommer att behövas för statligt ändamål, efter anmodan av staden utan vederlag skall återgå, varvid staden skall betala ersättning för eventuella byggnader.

Den till staden överlåtna tomten nr 1 i kv. Mellanvången är redovisad på byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond och disponeras av statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. Enligt avtalet får tomten icke bebyggas, förrän kronan lämnat sitt medgivande därtill. Staden har under hand meddelat, att tomten, om forskningsanstalten önskar använda marken för odlingsförsök, tills vidare — i första hand under fem år — får disponeras av forskningsanstalten. Forskningsanstalten har emellertid, med hänvisning till att den försöksverksamhet som bedrivs på tomten följer ett mycket långsiktigt program, icke velat avstå tomten. Forskningsanstalten har jämväl erinrat om att det enligt det avtal, vari-

genom tomten tillförts anstalten, tillkommer anstaltens styrelse att i förhållande till staden representera kronan i allt vad som rör detta markområde. Enligt byggnadsstyrelsens uppfattning bör anstaltens behov av mark för odlingsförsök kunna tillgodoses genom arrende av annan mark.

Beträffande överlåtelsen till staden av del av tomten nr 9 i kv. Dövstumskolan — ett ca 35 meter brett område utmed Pedellgatan med den utformning, som i blivande stadsplan kan fastställas — har styrelsen för distriktsskolan för döva, som disponerar tomten, med hänvisning till att nybyggnadsfrågan för skolan i princip ej blivit löst, avstyrkt överlåtelsen. Därest frågan skulle lösas mot detta önskemål har styrelsen för skolan bl. a. hemställt om att det område utmed Pedellgatan, som överlåtes, till bredden icke måtte överstiga 35 meter. Enligt en av byggnadsstyrelsen i samråd med skolöverstyrelsen företagen utredning skulle en överlåtelse av det i avtalet angivna området icke äventyra en nybyggnad för skolan. På det överlåtna området planerar staden en radhusbebyggelse, där — enligt överenskommelse med staden — bostad för skolans rektor skulle få förhyras.

Vad beträffar kostnaderna för dessa avtals genomförande — gatubyggnadskostnader, kostnader för fastighetsbildning m. m. — föreslår byggnadsstyrelsen, att dessa allteftersom de uppkommer ersättes från anslaget till byggnadsarbeten vid universitetet i Lund.

De av byggnadsstyrelsen framlagda tre avtalen är av följande lydelse. (De till avtalen fogade bilagorna har här uteslutits.)

Avtal I

»A v t a l

Mellan Kungl. Maj:t och Kronan genom Kungl. byggnadsstyrelsen och Lunds universitet, å ena, samt Lunds stad genom dess drätselkammare, å andra sidan, träffas följande avtal i huvudsakligt syfte att underlätta dels en fortsatt utbyggnad av universitetet och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i egenskap av undervisningssjukhus för universitetets medicinska fakultet och dels en förläggning till Lund av högre teknisk utbildning och forskning.

§ 1.

Staden överlåter utan vederlag till Kronan med full äganderätt följande inom staden belägna fastigheter och delar av fastigheter, vilka angivits å nedan antecknade särskilda bilagor, ingående i bifogade *bilaga A* med tillhörande specifikation.

Enligt bilaga A 1:

Av stadsägan 273 A	ca	400 kvm	
» » 275	»	14 100 »	
» » 277	»	1 000 »	15 500 kvm
» » 285	»	2 600 kvm	
» » 336	»	35 300 »	
» Pålsjövägen och Sölvegatan	»	1 410 »	39 310 kvm
» stadsägan 1625	»	34 300 kvm	
» » 284	»	10 100 »	
» » 285	»	21 350 »	
» » 288	»	510 »	
» » 336	»	450 »	66 710 kvm
» » 1069	»	150 kvm	
» Annetorpsvägen (se § 3)	»	1 960 »	2 110 kvm

Enligt bilaga A 2:

Av stadsägan 335	»	66 400 kvm	66 400 kvm
------------------------	---	------------	------------

Enligt bilaga A 3:

Av stadsägan 341 A	»	11 230 kvm	
» » 345	»	13 740 »	
» » 346 G	»	31 600 »	
» » 347	»	9 090 »	65 660 kvm
» » 1630	»	47 800 kvm	47 800 kvm

Enligt bilaga A 4:

Av tomten nr 14 i kvarteret Botanicum	»	2 140 kvm	
» stadsägan 388	»	18 170 »	
» Ö. Vallgatan	»	230 »	
» Olshögsvägen	»	130 »	20 670 kvm
		Summa cirka	324 160 kvm

§ 2.

Stadsägorna 346 A och 346 F äro i enskild ägo och avses skola förvärvas av Kronan.

Staden förbinder sig att vid dylikt förvärv ersätta Kronan med ett belopp som motsvarar värdet av marken medan Kronan skall svara för övriga med förvärvet förbundna kostnader. Värdet av marken skall motsvara värdet av den kringliggande mark, som staden överlåter till Kronan enligt detta avtal.

Staden åtager sig att i samband med förvärvet utan kostnader för Kronan anvisa ersättningslokaler eller mark för sådana lokaler åt den eller de hyresgäster som vid tillfället för förvärvet äger dispositionsrätt till fastigheterna eller del därav. Åtagandet gäller endast därest lokalerna kunna anvisas utan att detta medför kostnader för staden.

§ 3.

Beträffande Annetorpsvägen antecknas att denna är samfällad för flera fastigheter. Överlåtelsen till Kronan avser sålunda för närvarande endast

stadens andel. Vid kommande sammanföringsförrättning torde hela den ifrågavarande arealen, cirka 1 960 kvadratmeter, komma att sammanföras med fastigheter å ömse sidor av vägen, vilka enligt detta avtal överlåtas till Kronan.

§ 4.

Beträffande Botaniska trädgården antecknas att Lunds universitet på vissa villkor har ständig nyttjanderätt till den mark som nu överlåtes till Kronan,

a) enligt tvenne kontrakt den 30 mars 1928 och den 7 maj 1928 mellan universitetet och staden angående delar av Botanicum 14,

b) enligt stadsfullmäktiges i Lund beslut den 21 december 1888, § 134, angående del av stadsägan 388,

c) enligt ovannämnda kontrakt av den 7 maj 1928 angående del av Östra Vallgatan,

d) utan avtal till del av Olshögsvägen.

Kronan förbinder sig att vidtaga de åtgärder, som fordras för att bilda en rättsligen bestående tomt av samtliga i Botaniska trädgården ingående områden.

I fråga om trädgårdens öppethållande för allmänheten skall särskild överenskommelse träffas mellan universitetet och staden, varvid förutsättes att trädgården tills vidare hålles öppen i samma utsträckning som tidigare.

§ 5.

Å stadsägan 335 finnas utmed Getingevägen enligt bifogade såsom bilaga B betecknade karta ett antal bostadsbaracker som för närvarande äro uthyrda. Vidare finnes enligt samma karta å stadsägan 284 ett bostadshus med uthus. Bostadshuset är uthyrt till Malmöhus läns landsting och innehåller sjuksköterskebostäder.

Staden äger utan ersättning bibehålla byggnaderna såsom sin egendom. Byggnaderna skola borttagas av staden efter hand som Kronan behöver taga marken i anspråk. Kronan skall giva staden besked härom minst ett år innan marken skall tagas i anspråk.

§ 6.

Å den i § 5 omnämnda såsom bilaga B betecknade kartan med beskrivning redogöres för av staden upplåtna nyttjanderätter m. m. inom områden som överlåtas till Kronan enligt detta avtal. I anslutning härtill antecknas,

a) att upplåtelser som byggnadsplats eller arbetsplats å stadsägorna 284, 285 och 336 avse pågående arbeten för Kronans eller landstingets räkning,

b) att upplåtelser till N. Reimers, H. Feuk, B. Williams, A. Ljung och M. Åkesson avse jordbruksarrenden, gällande för ett år i sänder per den 14 mars med sex månaders ömsesidig uppsägningstid,

c) att 12 potatislotter å stadsägan 335 upplåtits utan skriftliga avtal till enskilda personer på ett år i sänder per den 1 oktober med en månads ömsesidig uppsägningstid,

d) att upplåtelse till Svenska brukshundsklubbens lokalavdelning i Lund å stadsägan 1630 gäller tills vidare utan skriftligt avtal.

Kronan inträder i stadens ställe såsom upplåtare uti samtliga de ifråga-varande fallen.

§ 7.

Som upplysning antecknas,
att å stadsägan 1625 ligger en Malmöhus läns landsting tillhörig värme-central,

att å stadsägorna 284 finnes en landstinget tillhörig byggnad för centralkök,
att stadsägorna 1625 och 284 beröras av landstinget tillhöriga kulvert-anläggningar för transporter och ledningar,

samt att staden lämnat Helsingborgs-Landskrona nation i Lund tillstånd att å stadsägan 346 hava en cirka sex meter bred jordvall mot östra gränsen av nationen tillhöriga tomten nr 3 i kvarteret Tegelbruket.

Kronan medger, att de i första, andra och tredje att-satserna nämnda anläggningarna få av landstinget bibehållas utan ersättning ävensom att det i fjärde att-satsen nämnda förhållandet får i möjligaste mån bestå utan ersättningskyldighet för nationen.

§ 8.

Skulle mark som enligt detta avtal överlåtes till Kronan enligt framtida stadsplan utläggas som gata, park eller annan allmän plats, skall äganderätten till sådan mark utan vederlag återgå till staden med skyldighet för staden att ensam svara för därvid uppkommande kostnader för fastighetsbildning och lagfart.

Det är mellan parterna förutsatt, att vid en eventuell upplåtelse för studentbostäder av viss del av den till Kronan genom detta avtal överlåtna marken, den för angivna ändamål upplåtna marken skall utan ersättning tillfalla staden med äganderätt.

§ 9.

Å bifogade såsom *bilaga C* betecknade karta ha angivits staden tillhöriga ledningar av olika slag som för närvarande ligga inom områden, som överlåtas till Kronan. Kronan medger staden rätt att utan ersättning bibehålla dessa ledningar.

§ 10.

För nuvarande och blivande kvartersmark som Kronan förvärvar enligt detta avtal gäller i fråga om skyldigheten att utgiva bidrag till gatubyggnadskostnad att staden medger Kronan full befrielse från bidragsskyldigheten när denna avser gata för vilken staden kommer att åtnjuta statsbidrag till anläggningskostnaden enligt Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens fördelningsplan samt att staden i fråga om övriga gator för binder sig att bidra till täckandet av de Kronan åvilande kostnaderna med tjugofem procent av dessa kostnader i likhet med stadens åtagande enligt § 5 i överenskommelsen den 5 och 13 september 1941 angående Kronans överlåtelse till staden av viss mark ingående i Helgonagård nr 1 m. m.

§ 11.

Kronan skall svara för kostnader för fastighetsbildning och lagfart som hänföra sig till mark som förvärvats enligt detta avtal.

§ 12.

Onera och kostnader som hänföra sig till den enligt detta avtal överlåtna marken skola betalas av staden till den del de belöpa på tid före tillträdet och i övrigt av Kronan. Staden skall dock uti de fall då äganderätten till byggnad icke överlåtits samtidigt med marken svara för ifrågavarande utgifter intill dess byggnaden borttagits eller äganderätten till densamma överlåtits till Kronan.

§ 13.

All mark överlåtes i befintligt skick och fri från inteckningar.

§ 14.

I den mån tillträde icke redan skett enligt tidigare nyttjanderättsupplåtelser, sker tillträde vid månadsskiftet som följer närmast efter det avtalet blivit godkänt på sätt i § 15 sägs.

§ 15.

Detta avtal gäller under förutsättning att Kungl. Maj:t och stadsfullmäktige i Lund godkänner detsamma före den 1 juli 1961 ävensom att fullmäktiges beslut vinner laga kraft.

§ 16.

Avtalet har upprättats i tre lika lydande exemplar varav parterna tagit var sitt.»

Avtal II

» *A v t a l*

Mellan Kungl. Maj:t och Kronan genom Kungl. byggnadsstyrelsen och Lunds universitet, å ena, samt Lunds stad genom dess drätselkammare, å andra sidan, träffas följande avtal.

§ 1.

Kronan överlåter utan vederlag till staden med full äganderätt följande inom staden belägna fastigheter och delar av fastigheter, vilka angivits å nedan antecknade särskilda bilagor, ingående i bifogade bilaga A med tillhörande specifikation.

Enligt bilaga A 1:

Av stadsägan 274	ca	290 kvm	
» » 284 A	»	1 210 »	1 500 kvm
» » 273	»	200 »	
» stadsägorna 275 och 277 samt tomten nr 9 i kv. Absalon	»	2 240 »	
» stadsägan 278	»	2 800 »	
» » 285 A	»	170 »	
» » 285 B	»	40 »	
» » 288 B	»	30 »	
» » 288 C	»	1 490 »	
» » 289 A och 290 A	»	2 880 »	
» » 355	»	700 »	
» tomten nr 1 i kv. Helgonagården	»	10 »	
» tomten nr 4 i kv. Saxo	»	2 950 »	13 510 kvm
» stadsägan 275	»	850 kvm	
» » 288 C	»	30 »	880 kvm

Enligt bilaga A 3:

Av stadsägan 342	»	3 900 kvm	3 900 kvm
------------------------	---	-----------	-----------

Enligt bilaga A 5:

Tomten nr 6 i kv. Maria Magle	»	2 470 kvm	2 470 kvm
-------------------------------------	---	-----------	-----------

Enligt bilaga A 6:

Av tomten nr 9 i kv. Dövstumskolan ett cirka 35 meter brett område utmed Pedellgatan med den utformning som i blivande stadsplan kan fastställas	»	7 500 kvm	7 500 kvm
---	---	-----------	-----------

Enligt bilaga A 7:

Tomten nr 3 i kv. Svaneluckykan	»	17 360 kvm	17 360 kvm
---------------------------------------	---	------------	------------

Enligt bilaga A 8:

Tomten nr 1 i kv. Mellanvången	»	11 970 kvm	11 970 kvm
		Summa cirka	59 090 kvm

§ 2.

Staden förbinder sig att å den del av tomten nr 9 i kvarteret Dövstumskolan, som icke överlättes till staden, anlägga en idrottsplats avsedd för dövskolans behov, i stort sett av det slag och den storlek som för närvarande finnes å den överlättna delen av tomten.

§ 3.

Tomten nr 1 i kvarteret Mellanvången får icke bebyggas förrän Kronan lämnat sitt medgivande härtill.

§ 4.

Skulle mark, som enligt detta avtal överlättes till staden för gata, park eller annan allmän plats, enligt framtida stadsplan utläggas som kvarters-

mark, skall äganderätten till sådan mark utan vederlag återgå till Kronan med skyldighet för Kronan att ensam svara för därvid uppkommande kostnader för fastighetsbildning och lagfart.

§ 5.

Staden skall svara för kostnader för fastighetsbildning och lagfart som hänföra sig till mark som förvärvats enligt detta avtal.

§ 6.

Onera och kostnader, som hänföra sig till den enligt detta avtal överlåtna marken, skola betalas av Kronan till den del de belöpa på tid före tillträdet och i övrigt av staden.

§ 7.

All mark överlåtes i befintligt skick och fri från inteckningar.

§ 8.

I den mån tillträde icke redan skett enligt tidigare nyttjanderättsupplåtelser, sker tillträde vid månadsskiftet som följer närmast efter det avtalet blivit godkänt på sätt i § 9 sägs.

§ 9.

Detta avtal gäller under förutsättning att Kungl. Maj:t och stadsfullmäktige i Lund godkänner detsamma före den 1 juli 1961 ävensom att fullmäktiges beslut vinner laga kraft.

§ 10.

Avtalet har upprättats i tre lika lydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.»

Avtal III

» A v t a l

Mellan Kungl. Maj:t och Kronan genom Kungl. byggnadsstyrelsen och Lunds universitet, å ena, samt Lunds stad genom dess drätselkammare, å andra sidan, har träffats följande avtal.

§ 1.

Staden överlåter utan vederlag till Kronan med full äganderätt tomterna nr 6 i kvarteret Maria Magle och nr 3 i kvarteret Svanelyckan i Lunds stad.

De överlåtna tomterna skall av Kronan användas för statliga ändamål. Därest tomt framdeles icke skulle behövas för dylikt ändamål, skall Kronan efter anmodan av staden till denna utan vederlag för marken överlåta tomten.

§ 2.

Därest tomt enligt § 1 återgår till staden skall staden betala ersättning för byggnader som må finnas å tomten eller tomterna med belopp, som svarar mot byggnadernas värde vid tidpunkten för återgången. Kunna parterna icke komma överens om detta värde, skall frågan härom avgöras av skiljemän enligt lag.

§ 3.

Detta avtal gäller under förutsättning att Kungl. Maj:t och stadsfullmäktige i Lund genom beslut som vinner laga kraft godkänner detsamma före den 1 juli 1961.

§ 4.

Avtalet har upprättats i tre lika lydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.»

Kanslern för rikets universitet har från de synpunkter han har att företräda intet att erinra mot de föreslagna avtalen.

Statskontoret har inte heller något att erinra mot att de föreliggande avtalsförslagen godkännes. Beträffande frågan vilken statlig myndighet som efter ett eventuellt markförvärv bör förvalta ifrågavarande markområden anför ämbetsverket bl. a. följande.

Syftet med ifrågavarande marköverlåtelse är enligt avtalet att underlätta dels en fortsatt utbyggnad av universitetet och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i egenskap av undervisningssjukhus för Lunds universitets medicinska fakultet, dels en förläggning till Lund av högre teknisk utbildning och forskning. Enligt gällande principer för förvaltningen av statens fastigheter skall mark, som användes för Lunds universitet, förvaltas av universitetet och redovisas på universitetets delfond av statens allmänna fastighetsfond, medan mark, som är tagen i anspråk för en teknisk högskola, förvaltas av byggnadsstyrelsen och redovisas på byggnadsstyrelsens delfond av samma fastighetsfond. Såvitt av handlingarna i ärendet framgår har emellertid någon fördelning av marken icke skett mellan de olika ändamålen. Vidare må framhållas, att statsmakterna visserligen beslutat till Lund förlägga ett tredje lärosäte för högre teknisk undervisning och forskning, men att frågan om den nya högskoleenhetens ställning i förhållande till universitetet i Lund och de två bestående tekniska högskolorna kommer att lösas först i ett senare sammanhang. I betraktande av det anförda föreslår statskontoret att — därest avtalen blir vederbörligen godkända — marken i sin helhet tills vidare förvaltas av Lunds universitet samt redovisas på universitetets delfond av statens allmänna fastighetsfond.

Riksräkenskapsverket föreslår i likhet med statskontoret, att den av staten förvärvade marken tills vidare förvaltas av universitetet i Lund och redovisas på universitetets delfond av statens allmänna fastighetsfond.

B. Byggnadsarbeten för tekniska högskolan i Lund

Byggnadsstyrelsen framhåller i sin förutnämnda skrivelse den 20 februari 1961, att den av statsmakterna avsedda utbyggnadstakten för en teknisk högskola i Lund förutsätter en avsevärd och ytterligt snabb ökning av den årliga byggnadsvolymen i Lund. Ökningen av antalet lärare, studerande och servicepersonal kräver också enligt styrelsen en ökning av investeringarna för främst bostäder, kommunikationer och serviceorgan. Vissa närmare angivna villkor, bl. a. i fråga om tillgången på arbetskraft, måste, framhåller styrelsen, föreligga för att den förutsatta byggnadstakten skall kunna hållas.

Av byggnadsstyrelsens framställning inhämtas vidare bl. a. följande

De lokalbehov, som uppstår genom en första intagning till den tekniska högskolan av 30 tekniska fysiker innevarande höst, kan tillgodoses dels genom ett övningslaboratorium i fysik, som beräknas bli färdigställt till hösten, dels genom att lokaler i folkskoleseminariet provisoriskt tages i anspråk. Medan medel till övningslaboratoriet har beräknats i investeringsplanen för Lunds universitet för nästa budgetår, har medel för ombyggnadsarbeten vid folkskoleseminariet i Lund — 200 000 kronor — beräknats i staten för allmänna fastighetsfonden.

Det tillkommande lokalbehovet för läroåret 1962/63 kan inte lösas genom att någon av de för den tekniska högskolan avsedda nybyggnaderna kan hinna bli färdigställd. Från hösten 1962 behöver den tekniska undervisningen ytterligare bl. a. tillgång till lokaler av laboratoriekaraktär.

I 1961 års statsverksproposition har i princip godtagits en av byggnadsstyrelsen föreslagen plan att före hösten 1962 uppföra en eller två nybyggnader av enklare slag och med mångsidig användbarhet för att därmed provisoriskt lösa bl. a. den ekonomiska fakultetens lokalbehov. Dessa byggnader skulle — sedan den ekonomiska fakultetens lokalfråga fått sin definitiva lösning — komma till annan användning. För budgetåret 1961/62 har i investeringsplanen för Lunds universitet beräknats en medelsförbrukning av 2 700 000 kronor för detta ändamål. Totalkostnaden uppskattades till ca 4 500 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960.

Styrelsen finner det alltjämt angeläget att detta byggnadsföretag kommer till stånd. Förarbetena pågår med stor skyndsamhet men har ännu ej kunnat slutföras. Med hänsyn till att en nybyggnad för ämnet växtfysiologi påbörjas innevarande år kommer, när denna färdigställts, en ökad intagning att ske vid den botaniska institutionen. Detta aktualiserar frågan om ett lokaltillskott jämväl för den zoologiska och zoofysiologiska ämnesgruppen. Styrelsen undersöker därför om det inte kan vara ändamålsenligt att nyssnämnda byggnadsföretag utföres i form av två nybyggnader, varvid den ena förlägges så, att ämnet zoofysiologi så småningom kan överta lokalerna. Den andra nybyggnadens placering har ännu ej kunnat slutgiltigt fastställas, men styrelsen föreslår nu, att denna förlägges i närheten av den tekniska högskolans nybyggnader och att båda nybyggnaderna från början tas i bruk för tekniska ämnen. Dessa nybyggnader kommer att vara väl ägnade för inrättande av laboratorielokaler, under det att folkskoleseminariet med hänsyn till för nu aktuella labora-

torier erforderliga golvtryck, komplicerade ledningsdragningar etc., är olämpligt för ändamålet. Den ekonomiska fakultetens och de samhällsvetenskapliga ämnenas lokalbehov, vilket icke omfattar laboratorier utan i huvudsak »torra» lokaler, skulle däremot med fördel kunna tillgodoses i folkskoleseminariet. Detta innehåller en större nettoyta än vad fakulteten skulle ha fått i nyssnämnda byggnader. Det torde emellertid inte vara tillräckligt för den ekonomiska fakultetens och de samhällsvetenskapliga ämnenas hela lokalbehov. Alltjämt kvarstår sålunda nödvändigheten av att successivt övertaga och ombygga lasarettets personalkök inom södra lasarettområdet för detta behov. Styrelsen hemställer därför, dels att de för den ekonomiska fakulteten m. m. tidigare avsedda nybyggnaderna i stället från början tas i anspråk för den tekniska högskolan — något som synes vara en förutsättning för att högskolan skall kunna fungera under tiden 1962/63—1963/64 — dels att den ekonomiska fakulteten jämte vissa samhällsvetenskapliga ämnen från hösten 1962 får disponera tillgängliga utrymmen i folkskoleseminariet. Skulle nybyggnaderna redan från början helt eller delvis inredas för laboratorieändamål och utföras som två från varandra skilda byggnadsföretag, håller inte den tidigare angivna kostnadsramen av cirka 4 500 000 kronor. Det i investeringsplanen för Lunds universitet för budgetåret 1961/62 beräknade beloppet av 2 700 000 kronor är däremot alltjämt till fyllest för nämnda budgetår.

För den tekniska högskolans lokalbehov hösten 1963 och senare måste en nybyggnad för de matematiska ämnena påbörjas under budgetåret 1961/62. Den matematiska undervisningen vid såväl Lunds universitet som vid den tekniska högskolan planeras ske i stor utsträckning i gemensamma lokaler. Ett program för samtliga dessa behov kommer att närmare redovisas i styrelsens framställning om projekteringsmedel. De erforderliga lokalerna avses skola inrymmas — förutom i befintliga lokaler — dels i en *tillbyggnad* till den matematiska institutionen vid Lunds universitet, dels i en *nybyggnad* på ett angränsande tomtområde.

Styrelsen kommer inom kort att för den ifrågavarande tillbyggnaden inkomma med byggnadsprogram och hemställa om projekteringsmedel. Om det infortrade anbudet visar sig antagbart, kommer upphandlingen att äga rum med reservation för riksdagens godkännande av anslagsfrågan. Projekteringen kan då slutföras, varefter byggnadsarbetena kan igångsättas så snart byggnadsmedel blir tillgängliga i början av budgetåret 1961/62. I händelse av att entreprenaden skulle behöva avbrytas, måste entreprenören ersättas för havda kostnader.

Nybyggnaden för de matematiska ämnena är ännu ej projekterad, varför styrelsen varit hänvisad att söka uppskatta kostnaden på grundval av föreliggande programuppgifter. Osäkerheten i uppskattningen blir härigenom stor. Bedömningen har emellertid utfallit så, att denna byggnad torde draga en kostnad av storleksordningen 8—10 miljoner kronor. Icke förrän i samband med sin anslagsframställning för budgetåret 1962/63 är styrelsen i stånd att lämna mer preciserade kostnadsuppgifter. Hela byggnaden kan emellertid inte stå färdig förrän till hösten 1964. Däremot borde det bli möjligt att färdigställa vissa delar till hösten 1963. För budgetåret 1961/62 beräknar styrelsen medelsförbrukningen till ca 2 000 000 kronor. För uppförande av nybyggnaden torde det bli nödvändigt att inlösa en på tomtområdet befintlig äldre byggnad. Förhandlingar

härom pågår. För den händelse ett godtagbart avtal kan uppnås synes investeringsanslaget till nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund böra tagas i anspråk för inlösen av nämnda byggnad.

I samband med nybyggnaderna för den tekniska högskolan liksom även för universitetets vidare utbyggnad erfordras en rad gemensamma anläggningar, såsom vägar och yttre ledningar. Dessa frågor är under utredning, varför någon plan härför inte kan framläggas i detta sammanhang. Styrelsen avser emellertid att återkomma därtill i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1962/63. Vissa vägar och ledningar måste emellertid komma till utförande redan under budgetåret 1961/62, varför medel för ändamålet måste finnas tillgängliga.

Styrelsen hemställer under hänvisning till det anförda, att för budgetåret 1961/62 till Nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund anvisas ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor. Av detta belopp avses 2 000 000 kronor skola disponeras för en nybyggnad för de matematiska ämnena samt 2 000 000 kronor för dels en tillbyggnad till den befintliga matematiska institutionen vid universitetet i Lund, dels en eventuell inlösen av en befintlig äldre byggnad, dels ock vissa anläggningar, såsom vägar och yttre ledningar. Styrelsen utgår från att både nybyggnaden och tillbyggnaden kommer att användas för såväl universitetet som tekniska högskolan.

4. Departementschefen

Ett betydelsefullt inslag i statsmakternas ställningstagande förra året till frågan om utbyggande av universitet och högskolor är beslutet om anordnande av en tredje enhet för högre teknisk utbildning och forskning, förlagd till Lund. Den organisationskommitté, som tillsatts för att närmare utreda och avge förslag angående ifrågavarande utbildning och forskning har, som framgår av det föregående, framlagt förslag rörande anslag för enhetens första utbyggnadsår till såväl avlöningar, omkostnader, materiel m. m. som inredning och utrustning av nya lokaler. Vidare har framlagts förslag angående investeringsanslag till nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund. Slutligen har byggnadsstyrelsen för godkännande överlämnat tre avtal avseende vissa fastighetsfrågor i Lund.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t, såsom i det föregående redovisats, den 30 december 1960 utfärdat bestämmelser beträffande provisorisk organisation av den högre tekniska undervisningen och forskningen i Lund — innebärande att denna tills vidare skall utgöra en fristående enhet — och därvid för enheten använt benämningen tekniska högskolan i Lund. Utan att här taga slutlig ståndpunkt till frågan om enhetens ställning inom universitets- och högskoleorganisationen — här-

för kräves vissa ytterligare överväganden — använder jag i fortsättningen denna benämning.

Såsom inledningsvis anförts innebär statsmakternas förutnämnda beslut, att utbildningen av civilingenjörer i Lund skall påbörjas hösten 1961 för 30 studerande inom en avdelning för teknisk fysik. Organisationskommittén framhåller emellertid, att från anslagssynpunkt för nästa budgetår hänsyn även måste tas till en avdelning för elektroteknik, vid vilken en intagning av 50 studerande skall ske budgetåret 1962/63, samt till att undervisningen för de tekniska fysikerna och för elektroteknikerna i icke oväsentlig grad skall vara gemensam.

Mot bakgrunden härav finner jag kommitténs förslag avseende *avlöningar* väl avvägt. Liksom kommittén anser jag, att vissa centrala ämnen vid högskolan redan från början bör företrädas av lärare i professors ställning. Jag föreslår därför, att för nästa budgetår inrättas en professur i vart och ett av de tre ämnena matematik, mekanik och hållfasthetslära. Jag är även ense med kommittén om att en professur i teoretisk elektroteknik bör inrättas från och med budgetåret 1962/63. Jag förordar därför, att beslut fattas om professurens inrättande från och med nämnda budgetår. Beträffande spørsmålet om inrättande vid högskolan av en professur i elektrisk mätteknik anser jag för egen del, med hänsyn till vad kommittén anfört om den vidare utredningen i denna fråga, att det bör anstå med det slutliga ställningstagandet till dess att anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 föreligger.

I fråga om det omedelbara behovet av universitetslektorat vid högskolan delar jag organisationskommitténs uppfattning. Jag tillstyrker sålunda, att för nästa budgetår inrättas tre ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i matematisk fysik, ett i numeriska beräkningsmetoder och ett i fysik. Kungl. Maj:t torde, därest så befinnes lämpligt, äga föreskriva att ifrågasvarande tjänster, intill dess motsvarande professorer erhållit ordinarie innehavare, icke må uppehållas på annat sätt än med vikarie.

Till arvode åt en speciallärare i ritteknik torde böra beräknas 4 140 kronor. Liksom kommittén räknar jag vidare med ett medelsbehov av 134 000 kronor till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter. Detta innebär bl. a. att medel beräknas för sex assistenter.

Kommitténs förslag beträffande biträdes- och vaktmästarpersonal vid högskolan biträder jag. För nästa budgetår bör sålunda beräknas medel till tre kanslibitråden och en expeditionsvakt, samtliga i lönegrad Ae 7.

Ej heller kommitténs uppskattning av medelsbehovet till arvoden och särskilda ersättningar har givit mig anledning till erinringar. Jag räknar därför med ett belopp av 140 000 kronor för detta ändamål.

Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag i enlighet med kommitténs förslag 5 900 kronor.

Vid bifall till vad jag förordat bör på personalförteckning under ett förslagsanslag, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar, uppföras följande tjänstemän, nämligen tre professorer i Bo 3 och tre universitetslektorer i Ao 26.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 576 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

För bestridande av högskolans utgifter för *omkostnader* bör för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Omkostnader. Organisationskommitténs beräkning av medelsbehovet har ej givit mig anledning till erinran. Anslaget torde böra uppföras med ett avrundat belopp av 175 000 kronor. Vid bifall till mitt nu framlagda förslag ankommer det på Kungl. Maj:t att fastställa omkostnadsstat för högskolan.

För att tillgodose högskolans löpande kostnader för *materiel m. m.* bör för nästa budgetår anvisas ett särskilt reservationsanslag, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Materiel m. m. Detta bör i enlighet med föreliggande beräkningar uppföras med 52 000 kronor.

Jag tillstyrker organisationskommitténs, av kanslern och överstyrelsen biträdda förslag med avseende på *inredning och utrustning av nya lokaler vid högskolan*. Till detta ändamål bör sålunda anvisas ett särskilt reservationsanslag av 500 000 kronor, benämnt Inredning och utrustning av nya lokaler: Tekniska högskolan i Lund. Vidare torde böra utverkas riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för högskolan till ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63.

De av byggnadsstyrelsen överlämnade tre *avtalen rörande fastighetsöverlåtelser* i Lund — för vilka en utförlig redogörelse lämnats i det föregående — syftar till att underlätta dels en fortsatt utbyggnad av universitetet i Lund och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i egenskap av undervisningssjukhus för universitetets medicinska fakultet, dels en förläggning till Lund av högre teknisk utbildning och forskning. Den tomtmark, som staten avses skola förvärva genom nämnda avtal, torde säkra utbyggnadsmöjligheterna för högre undervisning och forskning i Lund de närmaste åren. Erforderlig tomtmark för genomförande av det utbyggnadsprogram varom 1960 års riksdag fattat principbeslut i anledning av propositionen 1960: 119 synes sålunda genom nämnda avtal vara säkerställd. Även om ytterligare markförvärv troligen visar sig nödvändigt på något längre sikt utgår jag från att planläggningen av utbyggnaden av såväl universitetet som tekniska högskolan i Lund sker på ett sådant sätt, att

utbyggnaden de närmaste åren kan förläggas till de områden, som blir tillgängliga genom nämnda markförvärv.

De av byggnadsstyrelsen framlagda avtalen är enligt min mening från statens synpunkt godtagbara. Jag föreslår, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att godkänna desamma. Skulle smärre jämkningar av eller tillägg till avtalsbestämmelserna erfordras, förutsätter jag att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om vilken myndighet, som efter statens förvärv av ifrågavarande markområden skall förvalta desamma.

Vad gäller anslag för nästa budgetår till *byggnadsarbeten* vid tekniska högskolan i Lund har byggnadsstyrelsen — såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen — med frångående av sina tidigare förslag hemställt, att den i investeringsplanen för universitetet i Lund för budgetåret 1961/62 intagna nybyggnaden för den ekonomiska fakulteten m. m. utföres i form av två nybyggnader, av vilka den ena bör förläggas så, att ämnet zoologi så småningom kan få disponera denna nybyggnad, medan den andra nybyggnaden bör förläggas inom det markområde, som väntas bli utnyttjat för byggnader i första hand avsedda för den tekniska högskolan. Den förra byggnaden bör endast övergångsvis disponeras av den tekniska högskolan, medan den senare avses redan från början skola tills vidare utnyttjas för nämnda högskola. Vidare har styrelsen nu föreslagit, att folkskoleseminariets i Lund byggnad — beträffande vilken i utgiftsstaten för budgetåret 1961/62 för statens allmänna fastighetsfond beräknats medel för vissa omändringsarbeten och vilken avsetts skola reserveras för tekniska högskolan i Lund — från hösten 1962 i stället disponeras för den ekonomiska fakulteten jämte vissa samhällsvetenskapliga ämnen. Under läsåret 1961/62 skall dock enligt styrelsens mening seminariebyggnaden användas för den tekniska högskolan. Då de av byggnadsstyrelsen anförda skälen för de ändrade dispositionerna synes vara väl grundade anser jag mig böra biträda styrelsens nu i samråd med organisationskommittén framlagda förslag. Jag vill i detta sammanhang understryka nödvändigheten av att de båda här avsedda nybyggnaderna utföres på ett sådant sätt, att vidast möjliga användbarhet uppnås. De av mig sålunda tillstyrkta ändringarna i fråga om ändamålet med de i årets statsverksproposition (bilagan 22, s. 30 och 48 samt bilagan 30, s. 12 ff.) föreslagna byggnadsåtgärderna föranleder inte några ändringar beträffande de i nämnda proposition äskade medelsanvisningarna. Däremot kan den i investeringsplanen för universitetet i Lund angivna byggnadskostnaden för ifrågavarande byggnadsföretag — cirka 4 500 000 kronor — framdeles komma att behöva justeras.

I samråd med organisationskommittén har byggnadsstyrelsen hemställt om ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor för byggnadsarbeten vid tek-

niska högskolan i Lund. Av detta belopp avser 2 000 000 kronor en nybyggnad för den matematiska ämnesgruppen på ett till den matematiska institutionen vid universitetet i Lund angränsande tomtområde samt 2 000 000 kronor dels en tillbyggnad till nämnda institution, dels även vissa yttre arbeten samt eventuell inlösen av en äldre byggnad. Totalkostnaden för nybyggnaden uppskattar byggnadsstyrelsen till 8—10 miljoner kronor enligt prisläget den 1 juli 1960. Enligt vad jag inhämtat torde totalkostnaden för tillbyggnaden icke överstiga 800 000 kronor. Med hänsyn till den beslutade tidsplanen för tekniska högskolans i Lund uppbyggande är det enligt min mening ofrånkomligt, att redan för nästa budgetår medel anvisas för byggnadsarbetenas igångsättande, ehuru program- och projekteringsarbetet ännu inte avslutats. Jag räknar med att det i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 skall vara möjligt att redovisa noggrannare kostnadsberäkningar avseende nybyggnaden. I avvaktan härpå torde som allmän riktning böra uppställas, att denna skall kunna uppföras inom en kostnadsram av 8 000 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960. För nästa budgetår beräknar jag 2 000 000 kronor för detta ändamål.

I fråga om den av byggnadsstyrelsen föreslagna tillbyggnaden till den matematiska institutionen utgår jag från att totalkostnaderna för densamma inte kommer att överstiga 800 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1960. För nästa budgetår beräknar jag 800 000 kronor för detta byggnadsföretag. Huvudritningar m. m. för nybyggnaden torde i vanlig ordning böra prövas av Kungl. Maj:t. I likhet med byggnadsstyrelsen förutsätter jag, att ifrågavarande byggnader kommer att användas för att tillgodose såväl universitetets som tekniska högskolans behov. Enligt min mening är det angeläget, att byggnadsarbetena snarast möjligt igångsättes. Jag utgår från att undervisning i tillbyggnaden kan bedrivas från och med läsåret 1962/63.

Byggnadsstyrelsen har även hemställt, att medel beräknas för vissa yttre arbeten samt för en eventuell inlösen av en äldre fastighet. För dessa ändamål beräknar jag för nästa budgetår sammanlagt 1 200 000 kronor. Ur förevarande investeringsanslag torde sålunda få bestridas eventuellt uppkommande kostnader för inlösen av ifrågavarande äldre fastighet.

Sammanlagt beräknar jag för nästa budgetår ett anslag av $(2\,000\,000 + 800\,000 + 1\,200\,000 =)$ 4 000 000 kronor. I den mån det med hänsyn till byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest kan finnas lämpligt torde efter Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsanvisning för visst ändamål få ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat. I detta sammanhang vill jag även framhålla, att äskandena rörande förevarande investeringsanslag i fortsättningen torde böra redovisas i form av en investeringsplan.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört och förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående anfört fastställa personalförteckning för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

A v l ö n i n g s s t a t

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis		193 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
	a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, förslagsvis	4 200	
	b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, förslagsvis	<u>140 000</u>	144 200
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, förslagsvis	110 300	
	b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, förslagsvis	<u>34 000</u>	144 300
4.	Rörligt tillägg, förslagsvis		88 600
5.	Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis		5 900
	Summa kronor		<u>576 000</u>

c) till *Tekniska högskolan i Lund*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 576 000 kronor;

d) till *Tekniska högskolan i Lund*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor;

e) till *Tekniska högskolan i Lund*: Materiel m. m. för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 52 000 kronor;

f) medgiva, att inredning och utrustning för tekniska högskolan i Lund må beställas till ett värde av högst

200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

g) till *Inredning och utrustning av nya lokaler: Tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

h) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat godkänna avtal med Lunds stad rörande vissa fastighetsöverlåtelse i Lund;

i) till *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Vad departementschefen sålunda under I, II och III hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämmer, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Lindén

INNEHÅLL

	Sid.
I. Handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg	3
1. Inledning	3
2. Handelshögskolan i Stockholm	5
Nuvarande förhållanden	5
Förslag	11
3. Handelshögskolan i Göteborg	12
Nuvarande förhållanden	12
Förslag	21
4. Departementschefen	28
II. Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola m. m.	38
1. Inledning	38
2. Nybyggnader	38
3. Inredning och utrustning	45
4. Departementschefen	49
III. Högre teknisk utbildning och forskning i Lund	52
1. Inledning	52
2. Organisationskommitténs anslagsäskanden för budgetåret 1961/62	53
A. Avlöningar	54
B. Omkostnader	57
C. Materiel m. m.	57
D. Inredning och utrustning	57
3. Mark- och byggnadsfrågor	58
A. Vissa marköverlåtelse	58
B. Byggnadsarbeten för tekniska högskolan i Lund	67
4. Departementschefen	69